

γέντες διὰ τὴν ἀμαρτίαν, εἶτα καὶ ἑαυτοὺς ταλανίζοντας, Δεῖλαιοι, ἔφρασκον, ἡμεῖς τῆς κακοβουλίας ἄθλιοι, ἔφρασκον, ἡμεῖς τῆς πολλῆς μοχθηρίας. Πρὸς τοῦτοις καὶ αὐτοὺς δὴ τοῦ; κατὰ γένος κοινωνοῦν-
 τας ἤξιον θερμοῦ ὡς τάχος καταλαβεῖν τὸ φροντιστήριον καὶ θερμὴν
 5 τὴν ἰκασίαν ὑπὲρ αὐτῶν τῷ ὅσιω προσάξει καὶ καθαρῶς συνθέσθαι
 ἐπανασῶσαι πρὸς τοὺς ἰδίους οἴκους καὶ τὰς ἐπαύλεις τὰ ληστρικῶς
 ἀφαιρηθέντα κατὰ γὰρ τὸ σῶον καὶ ὀλοκλήρον πάντα καὶ μηδαμῶς ἐπι-
 10 τολμᾶν σφραδάζειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις. Οὐ δὴ γενομένου καὶ ταῖς τοιαύ-
 ταις ὑποσχέσεσιν ἢ τῶν θεριμμάτων ἀντιστροφή ἐπακολουθήσασα,
 πρὸς τὴν προτέραν εὐθὺς ὑγίαν καὶ οἱ οὕτω τοῖς δεινοῖς ὑποβληθέν-
 15 τες ἐπανήσαν· καὶ ἐν βραχεῖ ἀνωρθοῦντο τὰ μέλη καὶ κατὰ χώραν
 ἕκαστα εἶχον, καὶ ὁ κολοφῶν τῶν κακῶν διεκρούετο. Τοῦ γὰρ αὐτοῦ
 καὶ παιδεύειν θρασύτητα καὶ μοχθηρίαν καὶ θεραπεύειν πάλιν διὰ φι-
 λανθρωπίαν. Δείας οὖν ἔκτοτε ὑπείρηται οὐ τὸ τυχόν ἐκ τοῦ ὑποδείγμα-
 20 τος πᾶσι τοῖς ἐκείνων φίλοις τε καὶ πατριώταις, καὶ τῷ δέει ἢ βάρ-
 βαρος ἐκείνη φύσις καὶ ἀτίθασος τὰς οἰκίας καὶ σχεδὸν εἰπεῖν φυσι-
 κὰς ἀγριότητας ἐπιλαθομένη συνθήκας ἔθετο ἐτησίως προσφέρειν τῇ
 p.163^θ θεῖα ταύτῃ || μονῇ κηρούς τε καὶ θυμιάματα καὶ γεραιρεῖν ὅση δύνα-
 μίς τὸν ὄσιον.

20 Προκείσθω δὲ εἰς διήγησιν τοῖς φιλοθέοις καὶ ἕτερον θαῦμα μνή-
 μης ἅμα καὶ ἀκοῆς ἄξιον. Μονὴ τίς ἐστι κατὰ τὸν ἐπίγειον τόπον
 τῆς Λακεδαιμόνος ἰδρυμένη, κατὰ ἀντικρὺ καὶ τοῦ ἄστεως πρὸς δυ-
 σμὰς δικκωμένη, ἐν ἣ πέφυκε τιμᾶσθαι ὁ ἐν ἱεράρχαις μέγιστος θαυ-
 25 ματουργὸς καὶ περιώνυμος Νικόλαος, ἡσύχῳ βίῳ συμβαίνουσα καὶ εὖ
 μάλα ἔχουσα τοῖς ἐν ἀρετῇ ζῆν ἐλομένοις καὶ ἐνθίου πολιτείας ἀντι-
 ποιεῖσθαι ἀρμόδιον χρηματίζουσα ἰνδικαίτημα. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ μονῇ
 ἄνευ ἀνθρωπίνης τέχνης ἐν τῇ κειμένη πλακὶ λιθίνῃ ἢ τοῦ ὄσιου θεῖα
 μορφή παραδόξως ἐντετύπωτο· ἐν ἣ καὶ τὸ τῆς σταυροφόρου ράβδου
 30 σχῆμα ὀραῖται σκιαγραφούμενον, περὶ οὗ μακρὸν εἶη τε λέγειν καὶ
 διεξιέναι, γλώσσαις ἀπάντων ἄδομένου τοῦ τεραστίου μέχρι καὶ τῆ-
 μερον καὶ αὐτῆς μᾶλλον τῆς λιθίνης πλακὸς φωνῆς πάσης τρανότε-
 ρον καὶ γλώσσης οὐκ ἔλαττον διεξιούσης τὰ τοῦ πράγματος καὶ μο-

11. ἐπανήσαν. Ἴδε σ. 165 σημ. εἰς 25

12. κολοφῶν

14. ὑπείρηται

16. ἀτίθασος

21. μονὴ τίς

ἐπίγειον

24. περιώνυμος

25. μάλλα

29. σκιαγραφούμενον

νονουχί σαφῶς παριστάσης διὰ τῶν συμβόλων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἁμα-
 ρύγματος τῆς ἀχρωματίστου μορφώσεως, ὅτι περ ὁ μέγας ἐν αὐτῇ
 ἦν ἰστάμενος καὶ τὸ θεῖον ἐξιλεούμενος, καθ' ὃν καιρὸν ἐμελλε μικροῦ
 δεῖν πᾶς ὁ χῶρος τῆς Λακεδαιμόνας ἔργον σεισμοῦ γενέσθαι || καὶ φ.161^a
 πανωλεθρίαν δεινὴν ὑπὸστῆναι ἐκ θείας ἀγανακτήσεως διὰ τρόπων 5
 φαυλότητα τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων καὶ ἀκρασίην καὶ τὸ ἀεὶ ῥα-
 στῶν ἑσθῆν καὶ πᾶσιν ἄλλοις τοῖς κατὰ τὸν βίον πάθεσιν ἀργίαν τε
 ἄγειν τοῦ καλοῦ παντελῆ, καθ' ἃ καὶ τισὶ τῶν κατ' ἐκείνου καιροῦ τῶν
 εὐσιθῶς βιούντων καὶ φιλοθέως ἀπεκαλύφθη. Οὐ ἔνεκεν, ὡς οἶμαι,
 καὶ τὰ σύμβολα τῆς πρὸς θεὸν ἐκτενοῦς ἰκεσίας τοῦ ὁσίου τῶν λίθων 10
 ἐπιτετυπώθη, φανεράν ἐτι καὶ ἐπίδηλον βουλομένου καθιστᾶν τοῦ θεοῦ
 κἀνταῦθα τὴν τοῦ οἰκείου θεράποντος πρὸς αὐτὸν παρρησίαν καὶ οἴας
 τετυχηκε τῆς αὐτοῦ εὐνοίας ὁ ὁσίος, καὶ ὅτι τὴν δικαίαν ὀργὴν τοῦ
 θεοῦ ἢ τούτου ἀπέστρεψεν ἰκεσία καὶ τὸ δεινὸν ἦρε καὶ ὅσης λοιπὸν
 ἀξιοῦνται τῆς σωτηρίας οἱ βαλόντες αὐτὸν πρὸς θεὸν πρίσθην θερ- 15
 μότατον.

Ὅτι δὲ ἡ ἰνεργοῦσα χάρις ἐπὶ τῶν ὁσίων τοῦ ἁγίου Πνεύματος οὐκ
 ἐπὶ τοῖς μείζοσι μόνοις, τοῖς λόγου καὶ μνήμης ἀξίοις, ἀλλὰ καὶ ἐπ'
 αὐτοῖς δῆπουθεν τοῖς δοκοῦσι μικροῖς καὶ οὐδὲν ἔσθ' ὅτε νομιζομένοις
 τὴν οἰκείαν δύναμιν δείκνυσι καὶ ἐνέργειαν, δῆλον ἐκ τοῦ παραυτίκα 20
 ῥηθησομένου. Στέφανος ὁ τὰς δημοσίας καὶ τοῦ κοινοῦ λειτουργίας
 ἀεὶ πιστευόμενος, ὃ τὸ ἐπώνυμον δῆλον τοῖς πᾶσι διὰ τὸ τοῦ ἀνδρὸς
 ἐπίσημον· ζῶν γὰρ ἐτι καὶ οὗτος καὶ περιῶν δείκνυται, τὸν μονήρη
 βίον νῦν ἀσπασάμενος· ἐν χρεῖᾳ ποτὲ καταστάς ἐλαίου, τῶν ἰδίων ὑπη-
 ρέτη || ἐπίσκηψε καταλαθεῖν ὡς τάχος τῶν τῆς μονῆς ἐργαστηρίων, ἐν φ.164^A
 ὃ εἶωθεν ὁ τῶν ἐλαίων καρπὸς ἀποθλίβεσθαι καὶ ὀργάνοις τισὶ καὶ 26
 λίθου βᾶρει τὸ ἐλαίον ἐκπιέζεται, καὶ κενὴν ὑδρίαν ἐλαίου πληρῶσαι
 καὶ ὡς αὐτὸν ἀγαγεῖν. Οὐ δὲ γενομένου καὶ τοῦ ἐλαίου πρὸς βίαν
 ληφθέντος, οὐ μέλλων ἦν ὁ ἅγιος, οὐδ' εἰς ἀναβολὰς τιθέμενος τὰ τῆς
 ἐκδικήσεως. Νύκτωρ γὰρ ἐπιφανεῖς τῶν Στεφάνων ὑπνώττωντι, πρῶτον 30
 μὲν ὅστις εἶη ἐφανέρω, εἶτα καὶ χαλεπαίνοντι ἰοικῶς καὶ δι' ὀργῆς
 τῶν πράγματι ποιούμενος, ὡς ὑπόδικον τὸν ἄνδρα ἀπεφῆνατο, καὶ τὰ
 ἔσχατα αὐτῶν διαθήσειν ἠπειλεῖ κακὰ τῆς τοιαύτης τολμῆς ἐνεκα.
 Τοῦ δὲ ἀγωνίᾳ ληφθέντος καὶ ὡς περ αὐτοῦ ἀπολογουμένου καὶ μη-

5. πανωλεθρίαν 18. ἄξιον 27. ἰδρύαν 29. μέλων

E. MANSF. II
 IOANNINA 2006

δαμῶς ἐτι τοιοῦτόν τι κατατολμῆσαι σὺν πολλῶ τῷ θείῳ ἐπαγγελλο-
 μένου, ἡμεῖν τέως αὐτόν τὸ ληφθέν ἔλαιον ἰκεῖνος ἐπέταττεν. Καὶ ὡς
 ἡμεῖν μὲν ἰδοῦμαι τὸ ἔλαιον, ἰκεῖνος δ' ἐτι καὶ ἐτι τὸν ἡμεῖτον προσ-
 ἀπῆται ἐπιεκτείνεσθαι. Ὡς δὲ μηκέτι ὑπολελειφθαι ἔλαιον ἐν τοῖς ἐγ-
 5 κάτοις αὐτοῦ ὁ Στέφανος διεταίετο, ἰκεῖνος καὶ αὐθις βίαν ἐπῆγε
 πρὸς τὸ ἡμεῖν, εἶτα καὶ προσηπεῖλει, ὅτι, εἰ μὴ τάχιον ἀποδῶ τὸ ἀφαι-
 ρηθέν ἔλαιον, καὶ αὐτὰ τὰ ἔγκατα αὐτοῦ συμπαραληφθῆναι τῷ ἡμέ-
 τῳ. Περιδεῆς οὖν ὁ Στέφανος καὶ σύντρομος ἀναστάς, καὶ ὅπερ εἰδή-
 φ.165^a λου τὸ ὄναρ συμβαλὼν ἀραρότως καὶ ἀναμφιλέκτως, σπουδῆ πολλῇ
 10 τὸ ληφθέν ἔλαιον τῷ ἐργαστηρίῳ ἐπανέσωζε· καὶ τὰ τῆς ὀπτασίας ἦν
 διηγούμενος τρανογλωττίᾳ καὶ πᾶσιν αἰεὶ διαμαρτυρούμενος φευκταῖον
 καὶ ἀνώμοτον ποιῆσθαι τὸ προσψάσειν ὄλως ἐν τοῖς τῆ μονῆ διαφέ-
 ρουσιν, ἢ τολμᾶν ἐν τούτοις κἂν ὅπως οὖν σφραδάζειν. Τούτου τὸν
 παιδα Γεώργιον, ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις τῷ τῆς παραπλήξεως πάθει
 15 πεπτωκότα, ὡς μηδὲ ὄλως ἀπόνασθαι ἐκ πάσης τῆς ἰατρικῆς τέχνης
 καὶ ἐπιστήμης ἢ τῷ λίχνῳ μόνῳ τῶν ἐλπίδων δελεάζεσθαι, τοῦτον
 ταῖνον ὁ μέγας, τῷ θεῷ τούτῳ τιμένει προσπεφυγότα, καθὼς καὶ ἡ
 ἐν τῷ ἀργυρίῳ ἐκτυπωθεῖσα καὶ διχαραχθεῖσα γραφὴ καὶ αὐτὸ τὸ
 εἶδος τῆς παραδοξοποιίας δι' εἰκονικῆς ἐκτυπώσεως ἀριδηλότερον νῦν
 20 παριστά, παραδόξως ἴσατο.

Ὁ δὲ λόγος καὶ ἑτέροις θαύμασι βούλεται τὰς ἡμῶν ἀκοῆς ἐστιά-
 σαι. Παιδίον ἦν πάνυ ἀτελὲς τὴν ἡλικίαν καὶ ἐτι ὑποτίθειον, ᾧ κλη-
 σις μὲν αὐτῷ Μανουὴλ, ἀστειὸν δὲ, ἅμα φύσεως εὖ ἔχον καὶ ἀγχι-
 νοίας. Τούτου τῶν ἀναγκαίων μορίων ἄτερον λώβην ἰδέξατο οὐ τὴν
 25 τυχοῦσαν συμβάματος ἐκ τινος, καὶ ἀπειλὴν ἠπειλεῖτο τὸ πάθος τῆς
 πτώσεως τῶν ὑπογαστρίων, καὶ τοῖς διδύμοις φόρτον ἰλεεινῶς προσγε-
 νέσθαι ἰδοῦμαι δυσθέατον. Οἱ οὖν τούτου γονεῖς, τοῖς φυσικοῖς σπλάγ-
 χνοις κινούμενοι καὶ τῷ κέντρῳ τῆς λύπης νυττόμενοι, πολλὴν εἰσῆ-
 φ.165^b γεν τὴν σπουδὴν, ὥστε παντοίοις παωνίσμασι καὶ λοιποῖς ἡ ἀλεξι-
 30 τηρίοις δῆθεν ἐπιθέμασιν ἰατρικαῖς χερσὶ τοῦ πάθους ἀπαλλάττειν τὴν
 παιδα. Ὡς δ' ἀνηνύτοις ἦσαν ἐπιχειροῦντες, καὶ τὸ πάθος παντός

- 1-2. ἐπαγγελομένου 3-4. πρόσἀπῆται 4. μηκέτι ὑπολελειφθαι
 6. προσηπεῖλει 7. αὐτοῦ 11. διαμαρτυρούμενος 14. ὀλίγαις
 15. ἀπόνασθαι 22-23. κλίσις 25. ἀπειλεῖτο 29. παντοί-
 αις παιονίσμασι 29-30. ἀλεξητηρίοις

ὑπῆρχε βοηθήματος ισχυρότερον, καὶ ἀνύοντες οὐδὲν ἐκεῖνοι ἦνυσον, καίριως ἐβάλλοντο ταῖς αἰκίσιν τῆς λύπης, καὶ ἡ ρομφαία κατὰ μέσης ἤλαυνεν αὐτῶν τῆς καρδίας πέρας ἀντὶ παιδὸς τὸν παῖδα καὶ ἁωρόλειον αὐτὸν μικρὸν ὄσον θεωμένοι γεννησόμενον. Ἐπεὶ δὲ ἡ πάνσεπτος καὶ δημοστέλης ἐπέστη τῆς ἱερᾶς κοιμήσεως αὐτοῦ τοῦ τρις-⁵ μᾶκρος, ὅτι ἤν οὐκ οἶδ' ὅπως, ἀνὰ ζῆλον οὐσί τὸ ζῆν καὶ ἀναπνεῖν τὸν ἀέρα, κατὰ τινὰς ἀρρήτους λόγους ἡ προστασία τῆς μονῆς ταύτης ἐνεχειρίσθη κατὰ τὸν καιρὸν τῆς παριππευσάσης ἐνδεκάτης ἐπινεμήσεως τοῦ ἑξάκις χιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ ἔτους, εἰς μὴμην ἐκεῖνοι τῶν καθ' ἑκάστην τελουμένων ὑπὸ τοῦ ὁσίου ἐληλυθότες καὶ ¹⁰ τῇ πάτῃ δυναμένη πιστεὶ θαρρήσαντες, πάντα εὐθύς περὶ ἐλάττονος θέμενοι, ἄρα ὁ πατὴρ τὸν παῖδα, ὡς εἶχε τάχος, τῇ ἱερᾷ λάρνακι προέειπε τοῦ ὁσίου, καὶ προηῆς εἰς τὸ ἔδαφος ἑαυτὸν καταβαλὼν καὶ δάκρυα θερμὰ τῇ τιμῇ καὶ θαυματοποιῶ θήκη κατασπένδων, διὰ πάντων ἠτείτο τὸν μέγαν, ἐκκαλούμενος ἐπὶ παιδί τὸν ἔλεον· εὐμή- ¹⁵ χανον γὰρ ἡ ἀνάγκη καὶ τὴν λύσιν τῶν λυπούντων ἐπάγεσθαι, καὶ λίαν διανοητικόν. Καὶ γὰρ οὐ μέχρι τῆς διὰ λόγων αἰτήσεως || ἔστη = 160^a μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ λιχανῷ δακτύλῳ τοῦτο μὲν ἐκ τῆς σημειοφόρου θείας σοροῦ νοτίδος, τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐλαίου τῆς φωταγωγοῦ τὸ πάγχον μέρος τοῦ παιδὸς ἐπιχρίσας· ὡ θείας ἐπισκοπῆς, ὡ ²⁰ ταχείας βοηθείας· λύεται τὸ πάθος εὐθύς, καὶ, τὸ διωδηκὸς ἐκεῖνο πάθος ἀθρόως διαπνεύσαν, αὐθαρῶν ὁ παῖς τοῦ τε ἀπειλουμένου κινδύνου ἀπήλλακτο καὶ ἀκριβοῦς ἀπήλαυσε τῆς ὑγείας. Ὅν καὶ λαβίων ὁ πατὴρ γαίνουσιν ὀφθαλμοῖς ἑώρα τοὺς οἰκείους· καὶ ἀπελθῶν οἰκαδε χαίρων, ὀλοφύχως θεὸν ἰδοξάζε καὶ τὸν αὐτοῦ θεράποντα ²⁵ ἐμεγάλυνεν.*

Ἐγὼ δὲ αὐτὸς ὁ τῇ ἀμούσῳ γλώσῃ καὶ ἀκόμφῳ ταῦτα λέγων καὶ ἐξηγούμενος, τί εἶπω ἢ τί λαλήσω; Ἀδικήσω πάντως ἑμαυτὸν λίαν, ἀδικήσω δὲ καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἔτι τε καὶ αὐτοὺς [τοὺς] τῶν καλῶν ζηλωτὰς καὶ τῶν θείων θαυμασιῶν φιλακροάμονας, εἰ μὴ καὶ ³⁰ τῶν πρὸς ἐμὲ χαρίτων τοῦ μεγάλου ἀπὸ μέρους ἐπιμνησθήσομαι, καὶ μιᾶς τε παραδοξοποιίας τῆς εἰς ἐμὲ γενομένης ὡς ἐνὸν μοι τοῖς φιλοθείοις διηγήσομαι καὶ ἀκοῶς ἰστιάσω τὰς φιληκόους. Ἐπιρροῆς

2. αἰκίσιν 4. γεννησόμενον 6. δὲ 9. πεντακοσιοστοῦ 14. θαυματοποιῶ 15. ἐλαίον 21. διοιδικός 22. διαπνεύσαν 33. ἰστιάσω

τοίνυν τῆς ἐκ τῆς κεφαλῆς ἀνωθεν ὕλης δριμυτάτης καὶ τὸ δάκνον
 πάμπλου κακτημένης διὰ τινῶν ἀδελῶν πόρων μέχρι τῶν φατνίων [τῶν]
 σαρκῶν δεικνουμένης, τοῦ λαιοῦ τῶν ὀδόντων μέρος σφόδρα μὲν κα-
 φ.166^β κῶς διετίθετο, καὶ αἱ ὀδύναί ἐντεῦθεν δριμύται καὶ || ἀνύποιστοι, καὶ
 5 τὸ ἄλλο τὰς τε γνάθοις τῇ εἰσβαλοῦσῃ ὕλῃ καὶ τοῖς ὀδοῦσι δεινὸν
 καὶ ἀνήκεστον, ὥστε μὴδὲ τροφῆς ὅλως ἔχειν τῆς οἰαζήποτε μετει-
 ληχέναι, ὅτε τῶν ἐξω τῆς ὀδύνης ὀδόντων διαπεπονηκότων καὶ τὴν
 οἰκίαν ὡς περ ἀφρημένων ἐνέργειαν. Ταῖς γοῦν τοιαύταις βαρυτά-
 ταις ὀδύνασι σφοδρῶς βαλλόμενος, ὥστε καὶ αὐτὴν δῆπουθεν τὴν
 10 πᾶσι ζωὴν ἐπέραστον λέγεσθαι γεγονέναι αὐτῷ μισητὴν καὶ ἀνέρα-
 στον, τὸ ὄμμα γοῦν καὶ αὐτὸς ἄρας τῆς διανοίας πρὸς τὸν τοῦ ἐλέ-
 ους, ὡς φησι Μιχαίας, θελητὴν Κυρίου καὶ τὸν τούτου θεράποντα
 προστάτην καὶ ἄρωγόν καὶ ἐπίκουρον πρέσβυν προβαλλόμενος ἐν συνο-
 χῇ καρδίας καὶ πνεύματι ταπεινώσεως, τὴν τοῦ κακοῦ λύσιν ἐζήτησεν
 15 καὶ τὴν τοῦ λυποῦντος ἀπαλλαγὴν. Καὶ δὴ παρὰ χρῆμα· ὦ τῆς ἀρ-
 ρήτου σου, Χριστέ μου, χρηστότητος, ὦ τῆς ἀπάτου σου εὐσπλαγ-
 χνίας· τῇ αἰτήσῃ ἦν προσήγαγον τῷ ὀσίῳ καὶ ἡ Ἰασις εἶπετο. Οἷα
 γὰρ τινος ψυχροῦ πνεύματος ἠσθόμην τῶν ἀλγούντων ὀδόντων ὑπα-
 φιεμένου, καὶ εὐθὺς τότε τῶν παρειῶν τὰ ἄλγεια, κακῶς διατιθεμέ-
 20 νων, ἐπραῦνέτο, καὶ τῶν ὀδυνῶν τὰ βέλη ἠμβλύνέτο, καὶ ὅλως ἤμην
 ἐξάντης τοῦ οὕτω με λυποῦντος δεινοῦ καὶ κατατρύχοντος, καθαρὰς
 ἀπολαύων τῆς ὑγείας. Διὰ τοι τοῦτο καὶ τὴν εὐεργεσίαν ἀνακηρύτ-
 των ὁμνῶ καὶ γεραίρω τὸν Ἰησον, πανηγυρίζω τὴν χάριν τοῦ γενο-
 φ.167^α μένου θαύματος, || τὴν ἄκραν τοῦ θεοῦ ἀγαθότητα ὑπερεκπληττόμε-
 25 νος μεγαλύνω.

Καὶ τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτον. Ἐκεῖνο δὲ πῶς οὐ διηγητέον; Ἄν-
 δρες τινὲς τῶν ὁμορούντων τῷ πολλάκις μνημονευθέντι μετοχίῳ βαρ-
 βαρικώτερον διακείμενοι, κλέμμασί τε χαίροντες αἰεὶ καὶ ληστραῖαις
 καὶ μαιφονίαις καὶ τῷ ἐν αὐτοῖς ἐνεργοῦντι δαίμονι αὐθις ὑπειζαντες,
 30 βουλήν βουλευσάμενοι πονηρὰν ἐπέθεντο ἄωρεϊ τῶν νυκτῶν τῷ τοι-
 οῦτῳ μετοχίῳ τῆς μονῆς ἐπιμθεῖναι· καὶ ληστρικῶς, ὡς ἔθος ἦν αὐ-
 τοῖς, εἰσῶ τῆς οἰκίας τῶν ἐκεῖσε παροικικῶς βιούντων εἰσπηδήσαν-
 τες, λύκοι οἷα τινες ἄρπαγες καὶ ἄγριοι θῆρες, βίαιον ἄρπαγμα τὴν

2. φατνίων 5. τοῖς τε 7. τὸν ἐξω 13. ἀρρωγόν 20. ὀδύ-
 νων 29. ὑπήξαντες 32. παροικικῶς

τοῦ ἀγρότου παῖδα ποιησάμενοι, μετὰ σπουδῆς ὤχοντο. Ἀπεμπο-
 λῆσαι γὰρ αὐτὴν διεσκόπουν καὶ πρὸς δουλείαν ἰκδοῦναι, οἱ τῷ ὄντι
 δοῦλοι τοῦ Σατανᾶ καὶ τῆς ἁμαρτίας, τὸ δὲ κομισθὲν ἀργύριον τῇ
 καταργουμένῃ αὐτῶν κοιλίᾳ σὺν τοῖς καταργουμένοις βρώμασι προσ-
 νεῖμαι. Τοιοῦτοι γὰρ εἰσιν αἰεὶ ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία. κατὰ τὸν φάμε- 5
 νον, καὶ ἡ δόξα αἰσχύνῃ αὐτῶν. Κατωρχεῖτο δὲ ἄρα ταῖς ἐλπίσι τὸ
 μέλλον, καὶ διὰ κενῆς ὤφθησαν ἀνομοῦντες οἱ μάταιοι. Ἡ τε γὰρ βοή
 τῆς αἰχμαλωτισθείσης παιδὸς καὶ ὁ θρῆνος τῶν ταύτης γονέων δῆ-
 λον πᾶσι τὸ πρᾶγμα πεποιήκασιν. Εὐθέως δ' αὐτῇ τῇ ὥρᾳ πάντες
 οἱ ἐκεῖσε ἀναστάντες, ἀγροικικῶς, ὡς εἶχον, μέγα ἐπιβῶων || τὸ Κύ-φ.167^α
 ριε ἐλέησον, ἔχοντες ἐπὶ χεῖρας καὶ τὸ ἐκεῖσε τιμαλφίστατον τοῦ 11
 ὀσίου ἀπεικόνισμα, καὶ αὐτὸν δὴ τὸν ἅγιον ἐπεφώνουν εἰς ἄμυναν. Καὶ
 ὁ οὐ μέλλων ἦν, οὐδ' ἀναδυόμενος, ἀλλ' ἅμα τῷ μικρὸν προβῆναι
 τοῦ τόπου τοὺς παλαμναίους ἐκείνους νέφος ὡς περ βαθῦ καὶ ἀχλυῶ-
 δες καὶ καχέσπερον ἐπισκῆψαν αὐτοῖς τὰς αὐτῶν κατημαύρωσεν ὄψεις, 15
 καὶ ἀορασίαν ἐπήγαγε παντελῆ, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς περαιτέρω
 προβαίνειν. Θάμβους οὖν ἐπὶ τούτῳ πλησθέντες καὶ χαμάζε κλίναν-
 τες ἑαυτοὺς, τὴν ἀρπαγείσαν κόρην ἐπιστρέφειν ἐπηγγέλλοντο. Οὐδὲ
 γὰρ ἡ αἰτία αὐτοῖς ἠγνοεῖτο δι' ἣν οὕτω τὴν ὀπτικὴν ἀφῆρητο ἐν-
 ἔργειαν. Τὸ δὲ ἰξαισίον, ὅτι ἐπὶ τῷ ἐπαγγέλματι καὶ ἡ ἀχλὺς αὐ- 20
 θωρὸν περιήρητο καὶ τὸ βλέπειν εἶχον ὡς καὶ τὸ πρότερον. Ἄλλ' ἐκεῖ-
 νοι, τῇ πονηρᾷ καὶ αὐθις συνηθείᾳ κρατούμενοι καὶ βασάνῳ ἔτι τὸ
 πρᾶγμα βουλόμενοι διδόναι, εἰ γε κατὰ τὸ αὐτόματον συνεβῆ αὐτοῖς
 ἡ πῆρωσις ἢ ὡς φόντο τὴν παῖδα ἀνελόμενοι τῆς προκειμένης εἶ-
 χοντο τριβου. Καὶ ἦν ἐκείνοις καὶ αὐθις κόπος τὸ πρᾶγμα κενός. 25
 Ἴδου γὰρ καὶ πάλιν ἡ αὐτὴ ἀχλὺς καὶ ἡ πῆρωσις τῶν ὄψεων, πρὸς
 δὲ καὶ τὸ χαμαιρριφεῖς αὐτοὺς, οἷα δὴ πάλαι τοῖς παραγενομένοις
 ἀσεβείσιν Ἰουδαίοις, συλλαβεῖν τὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀρχηγὸν καὶ δε-
 σπότην τῶν ἀπάντων. Ὅτε καὶ ἐπικαίρως ἦν ἔδειν τὰ τοῦ Ἡσαίου
 Ψηλαφήσουσιν ὡς τυφλοὶ τοῖχος, καὶ ὡς οὐχ ὑπαρχόντων ὀφθαλ- φ.168^α
 μῶν ψηλαφήσουσι. Τότε τοίνυν οἱ ἀπειθεῖς ἐκεῖνοι καὶ δεισιδαίμονες, 31
 εἰς τελείαν ἐληλυθότες αἰσθησιν, θειοτέραν εἶναι συνῆκαν δύναμιν τὴν

4-5. προσανεῖμαι 5. γὰρ εἰσὶν 6. κατορχεῖτο 13. μέλων
 τὸ. Ἄλλ' ἴδε καὶ ἀνωτέρω σ. 155,22. 17. τοῦτο χαμάζε
 19. ἀγνοεῖτο 23. σύννευοι 24. πῶρωσις 27. χαμαιρριφεῖς αὐτοῖς

σφάλλουσιν αὐτῶν τὴν ὀρμὴν καὶ ματαιοῦσαν αὐτῶν τὴν ματαιότητα καὶ τὰ διανοήματα, καὶ τὸν ἅγιον ἐπεκαλοῦντο σὺν θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν, καὶ συγγνώμην ἠτούντο ἐφ' οἷς ἰδράσαν καὶ ἐφ' οἷς δ' ἠπίστουν πρὸ μικροῦ, ἀμφοτερότησιμοι τυγχάνοντες καὶ ἐνδιάτακτοι. Πρὸς τοῦτοις καὶ καθαρῶς ἐπηγγέλλοντο ἐπανασῶζειν τὴν παιδα τοῖς ἰδίοις γονεῦσι. Καὶ δὴ παρὰ χρῆμα ἐκείνοις μὲν ἡ ὄρασις, τοῖς δὲ γονεῦσιν ἡ κόρη ἀθιγῆς πάντη καὶ ἀνέπαφος ἀπεδίδοτο· καὶ δέος ἔκτοτε οὐ τὸ τυχόν ἐπεισῆει αὐτοῖς τε, τὴν ἀρπαγὴν οὕτω ποιησαμένους τῆς κόρης, καὶ πᾶσιν ἄλλοις τοῖς προσκοίκοις τὸν τόπον, ὥστε
10 καὶ δι' εὐχῆς πάντα τιθεσθαι μηκέτι τοιοῦτόν τι διανοηθῆναι.

Ἄλλὰ συντετάχθω τῷ παρόντι καὶ τὰ περὶ τοῦ θεοῦ τῷ ὄντι ἀνδρὸς καθηγητοῦ καὶ ποιμένου καὶ τροφίμου τῆς ἀρετῆς· Λουκάς δ' ἦν ὄνομα τῷ νεανίᾳ· ὅς καὶ μέχρι τῆς δεῦρο ζῶν τε καὶ περιῶν δεικνυται, τῇ τε μοναχικῇ πολιτείᾳ καὶ τῷ ἱερατικῷ διαλάμπων ἀξιώματι, πολὺ τε τὸ αἰδέσιμον φέρων ἐκ τε τῆς τῶν τρόπων εὐγενείας καὶ τῆς ἤδη ἐπανθούσης αὐτῷ πολιείας. Ὅν καὶ αὐτὸς ἔγωγε πολλάκις ἀκήκοα ζῶσιν φωνῇ || διηγούμενον ὅσης ἄρα καὶ οἷας ἀπόνωτο τῆς εὐεργεσίας πιστεῖ τῇ πρὸς τὸν ὄσιον καὶ βεβαίᾳ ἐλπίδι τῇ πρὸς θεόν. Τίς δὲ ὁ τρόπος τῆς εὐεργεσίας, ὁ λόγος ἤδη δηλώσει. Πάρεσις
20 αὐτῷ γεγένηται ποτε τῶν σιαγόνων ἐκ τινος αὔρας νοσοποιοῦ καὶ λοιμοφθόρου, καὶ πᾶσα ἡ τοῦ στόματος ἀρμονία διέφθαρτό τε σχεδὸν καὶ διαλελώθηται, καὶ αἱ ὀδύνας ἐντεῦθεν ἀφόρητοι, σφοδρότερον τοῦ κακοῦ κατασκήψαντος, καὶ ἡ ἀληθῶν πολὺ τὸ δριμύ κεκτημένη, ὡς μὴ οἷόν τε αὐτὸν τροφῆς ὅλως τῆς οἰασοῦν μετεληχέναι πλὴν τοῦ ἐξ ἀλφίτων χυλοῦ ἢ τὰ σίελα ὅλως κατέχειν αὐτομάτως φέρεσθαι καὶ τοῦ στόματος ἐξωθεν ἀκόσμως προχέεσθαι. Φάρμακον δὲ τοῦ λοιποῦ οὐδὲ ἦν, ἐπειδὴ μείζον τὸ πάθος ἀνθρωπίνης τέχνης καὶ θεραπείας καὶ τῷ πάσχοντι θανάτου χαλεπωτέραν ἐμποιοῦν τὴν ζωὴν. Τί οὖν ὁ εὐσεβῆς ἀνὴρ καὶ φιλόθεος καὶ τὸ δέον συνιδεῖν λίαν ὀξύτατος; Τῶν ἄλλων πάντων ὡς ἀνονήτων ὑπεριδῶν· πάντα γὰρ ἐνώπια τοῖς συνιοῦσιν, ὡς γέγραπται, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρήσουσι χάριν· ἐπὶ τὴν φανεράν καὶ ὁμολογουμένην βοήθειαν τοῦ θεοῦ φημι Νίκωνος καὶ αὐτὸς καταφεύγει· καὶ, εὐχῇ τὰ τοῦ πράγματος ἐπιτρέψας, τῇ ὀτηρωμένῃ ἐμπροσθεν τῶν ἀδύτων τοῦ ἱεροῦ τεμένους τῆς μονῆς θεῖα καὶ σεπτῇ

7. ἐπεδίδοτο 8. ἐπεισῆει 17. ἀπόνωτο 20. αὔρας 24. οἷον

εἰκόνι τοῦ μάκαρος προσελθὼν, Ἄγιε τοῦ θεοῦ, ἔλεγεν, σὺ οἶδας μεθ' ὅσης τῆς πίστεως σοὶ ἀδιστακτῶ γνώμῃ προσέρχομαι, καὶ διὰ τοῦτο δέομαι || τὴν λύσιν τοῦ πιέζοντός με δεινοῦ. Ἐξαιτουμένῳ πρόσχε; ρ.169^α μοι τῷ ἀναξίῳ, καὶ τῆς σῆς βοήθειας μὴ ἀποστερήσης με· ἐπὶ θεῶ γὰρ μόνῳ καὶ σοὶ τῷ τούτου θεράποντι πάσας μου τὰς σωτηρίου 5 ἀνεθέμην ἐλπίδας. Καὶ ταῦτα μὲν διελέγετο τῇ θείᾳ εἰκόνι τοῦ αἰοδίου προσερειδῶν τοὺς ὀφθαλμούς. Εἶτα καὶ θείᾳ ἐπιπνοίᾳ κραταιωθείς, φθάνει τῇ διανοίᾳ τὸν θεῖον καὶ ἱερὸν οἶκον τοῦ μάκαρος, ἐπὶ τότε ἐν τῷ προδηλωθέντι ναῶ τοῦ μετοχίου ὑπῆρχεν εὐχόμενος, καὶ τοῖς τῆς πίστεως πτεροῖς αὐτοῖς ψαύει τῆς σοροῦ τοῖς χεῖλεσι, καὶ, 10 σώματι πόρρω διεστηκώς, τὸν ἰγγύς παρῖναι μὴ ἀποροῦντα ἤλπισε διὰ τῆς χάριτος. Τίς δ' οὐκ ἂν ἠσθεῖη τὸ καινὸν τοῦ θαύματος ἐκπληττόμενος; Καὶ γὰρ τῇ ἐπικλήσει ταχεῖα καὶ παράδοξος ἐπηκολουθεῖ ἡ ἰασις. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἰάσεως οὗτος. Ὑπνος αἶρει τὸν νεανίαν μετὰ τὴν ἐπὶ κλησιν· ἐν δὲ τῷ ὑπνώττειν ἐν αὐτῇ ἰδοξεν εὐρε- 15 θῆναι τῇ τῆς δυτικῆς κλίμακος ἀναβάσει τοῦ θεοῦ καὶ ἱεροῦ οἴκου τοῦ ὀσίου, ἐνθα δὴ καὶ ἡ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ φέρουσα προσηγορίαν δεσποτικῆ καὶ θείᾳ εἰκὼν, πρὸς δὲ καὶ τὸ τοῦ μεγάλου ἐκτετύπωτο ἀπεικόνισμα· ὅπερ ἄρα καὶ προσκυνῶν δῆθεν κατὰ τοὺς ὕπνους καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ δεινοῦ ἐξαιτουόμενος, φωνῆς ἰώκει ἀκούειν ἐξιούσης 20 ἀπ' αὐτῆς δὴ τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τοῦ ὀσίου, διακελευομένης αὐτῷ ἄραι τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς ἀπηωρημένης ἐκείσε λυχνίας καὶ τῷ ἐξ αὐτῆς ἔλαιῳ τὸν ἀλγοῦντα || τόπον ἐπιχρῖσαι. Ἐπεὶ οὖν ἰδοξε ποιεῖν τὰ κελευό- ρ.169^β μενα, καὶ ἡ χεὶρ ἦν ἀκροθυγῶς ἀπτομένη δῆθεν τῆς λυχνίας, ἔτε μὴ τελείως ἐπ' αὐτὴν δικνεῖσθαι νομιζομένη, ἀνατραπῆναι ἰδοξεν ἡ λυ- 25 χνία καὶ ἐκχυθῆναι ἐπάνω αὐτοῦ τὸ ἔλαιον. Ὁ δὲ, σπασθεὶς ὡς περ τῷ δέει καὶ ἐξυπνος γενόμενος· ὦ τοῦ θαύματος, ὦ ξίνου καὶ φρικτοῦ τεραστίου καὶ ἐκπλήξεως γέμοντος· καὶ ἡ λυχνία γὰρ κατὰ χώραν ἦν πεπληρωμένη, καὶ αὐτὸς ὑγιῆς ἦν ἐν ᾧ τόπῳ τῷ σώματι περιγραπτῶς ὑπῆρχε, καὶ τοῦ πιέζοντος δεινοῦ τελείως ἀπαλλαττόμενος. Τὸ 30 δὲ ὑπερβάλλον τοῦ θαύματος πλείω μὲν πρὸς θεὸν ἐμαρτύρει παρησίαν τῷ ὀσίῳ· μικροῦ δὲ διὰ πίστεως ἐκείνον ἐνεποίησε, ἢ αὐτὸς ἦν ὁ

3. πρόσχες	12. ἠσθεῖη	13. ταχεῖα	14. αἶρει
16. δυτικοῖς	23. ἐπιχρῖσαι	24. ἀκροθυγῶς	25. τελείως
32. Γραπτόν εἰ;			

πρὸ μικροῦ τοσοῦτον καὶ τηλικούτον πάθος συνεχόμενος, καὶ ὡς ἐν
 ὄνειροις ταῦτα ὄραν καὶ φαντασίαν, ἀλλ' οὐκ ἀλήθειαν τὸ πρᾶγμα
 ᾤετο. Ἀνευγκῶν δ' ὁμῶς καὶ οἷον ἐν ἑαυτῷ γινόμενος καὶ καθαρῶς
 αἰσθόμενος, ὡς οὐκ ἐστὶ ὄντα ἀληθῶς ἴστί τὸ πραχθὲν, τὴν εὐχαρι-
 5 στίαν, ὡσπερ οἶδεν εὐγνώμων ψυχὴ, τῷ τε θεῷ Νίκωνι καὶ δι' αὐτοῦ
 τῷ θεῷ ἀπεδίδου θεοφιλῶς. Εἶτα καὶ ὡσπερ ἔνθους τῇ ἀμέτρῳ χαρᾷ
 γινόμενος ἰδείκνυε γὰρ αὐτὸν μικροῦ καὶ ἄφρονα ἢ παραδοξοποιῖα
 τῷ τοῦ ζύλου κρούσματι τὸν τε ποιμένα καὶ τοὺς λοιποὺς θιασώτας
 νυχτὸς ἐτι βαθείας εἰς ταῦτόν συνεκάλει. Οἱ καὶ, θάττον τῷ τόπῳ
 φ.170^α ἐπιστάντες καὶ τὸ || ἐξαισίον τοῦ πράγματος ἰωρακότες καὶ τὸν τρό-
 11 πον τῆς ἰάσεως ἀναμαθόντες, μεστήν εἶχον ἡδονῆς τὴν καρδίαν, καὶ
 θεῷ ᾧδᾶς εὐχαριστηρίους ἀνέμελλον, τοῖς πᾶσι διαγγέλλοντες τε με-
 γαλεῖον τοῦ θαύματος.

Ἄλλὰ προσεκτέον. Ὀφθῆσεται γὰρ καὶ τὸ μέλλον ῥηθῆναι διὰ
 15 βραχείων καινὸν καὶ παράδοξον καὶ διηγήσεως ἄξιον. Ἄνθρωπος γὰρ τις
 τῶν ἐν τῷ βίῳ περιόντων καὶ τῷ πολλάκις δηλωθέντι μετοχίῳ τῆς
 μονῆς τοῦ μάκαρος τὰς οἰκήσεις ποιούμενος, ὑγρότητος δριμυτάτης
 ἐπιρροῆς ποτε λώβην ὑποστάς κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦ βλέπειν ἰστέ-
 ρητο, καὶ, ἀμαυρὰς ἔχων τὰς τῶν ὀμμάτων βολὰς, τοὺς λύχνους τοῦ
 20 σώματος, ἀθλίως οὕτω σκότους πεπλήρωτο, καὶ τοῦ πᾶσιν ἡδυτάτου
 φωτός παντάπασιν ἀπεστέρητο. Καὶ ἦν ἰδεῖν ἰλεεῖνὸν θέαμα καὶ θρη-
 νων ἐπάξιον, ἄλλον Βαρτίμαιον τὸν τοῦ Τιμαίου, ὡς φησι τὸ ἱερὸν
 Εὐαγγέλιον, ἀναφανέντα, τυφλὸν ἐξαπίνης γινόμενον καὶ τὴν ὀπτι-
 κὴν ἐνέργειαν πάμπαν ἀφρημένον. Ἐπεὶ δὲ πολὺς ὁ καιρὸς τοῦ πά-
 25 θους διετρίβετο, καὶ τοῦτο ἦν ἥμισυ τῇ ἀνθρωπίνῃ τέχνῃ ἰάσιμον,
 τῶν ἄλλων πάντων καὶ οὕτως ὑπεριδῶν καὶ πάσης τῆς ἐξ ἀνθρώπων
 ἀπογνοῦς θεραπείας, πρὸς τὸν κοινὸν καὶ ἄμισθον ἰατρὸν ἔγνω δεῖν
 καταφεύγειν. Καὶ δῆτα κατακλίνας ἑαυτὸν εἰσω τοῦ ἐν τῷ μετοχίῳ
 φ.170^β ἰδρυμένου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὀσίου, ἱεροῦ εὐκτηρίου, ἐμπροσθεν || τῆς
 30 ἐκείσε θείας καὶ θαυματουργοῦ εἰκόνας τοῦ μάκαρος χειρὰς τε ἅμα καὶ
 ὀμματα τῆς διανοίας ὑψώσας, Λύσον μου, ἔλεγε, τὸ σκότος ὁ πρῶ-
 του καὶ ἀληθινοῦ φωτός κληρονόμος· λύτρωσαί με τοῦ πιέζοντος πά-

1. Γρακτέον τοσοῦτω καὶ τηλικούτω πάθει; 12. διαγγέλλοντες
 15. γὰρ τις 18. ποτε 22. βαρτιμαῖον 30. χεῖρας
 31. λύσον

θους· ἀπάλλαξόν με τῆς κατεχούσης νυκτός· Ἴδω σου τὴν σεβάσιμον εἰκόνα· κατατροπήσω τοῦ θεοῦ τέμνους· κηρύξω πᾶσι καὶ διηγήσομαι σου τὰ θαυμάσια. Οὕτως οὖν τῷ Προκοπίῳ· τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ· ποτηνωμένῳ πρὸς τὸν ἅγιον μεθ' ὅσης ἂν εἴποι τις τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ συντριβῆς πνεύματος, ἡμερῶν τριῶν τὸ συμ- 5 πέρασμα πρὸς τελείαν ἤρκεισιν ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ. Πλὴν δὲ καὶ αὐτῷ προσεκτίον· εἰρήσεται γὰρ τὸ χαριέστατον. Προσῆκατο τὴν αἰτήσιν ὁ μίγας, καὶ τὴν ἀρωγὴν ταχέως ἐπιβραβεύων καὶ τὴν ἰκσιν· ἐπεὶ τάχιον ἐν σχήματι μοναχοῦ τινος ὁμωνυμοῦντος αὐτῷ, ὃν καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἡ μονὴ παρ' ἑαυτῇ κέκτηται, ἐπιστάς κατὰ τοὺς ὕπνους, 10 τῷ Προκοπίῳ, πρὸς ὄνομά τε ἐκάλει, πυνθανόμενος δῆθεν ὅτου χάριν τὴν ἐν τῷ ναῷ προσεδρίαν ποιεῖται. Τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν προϊσχομένου, ὕπτιον αὐτὸν ἐκείνος ἔδοξεν ἀνακλίνειν καὶ τῷ δεξιῷ ποδὶ πατεῖν ἐπάνω τῶν στέρνων, τῷ δὲ χεῖρι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπάγειν καὶ ὡς περ ὄφρωσ εἶδος ἐκβάλλειν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἀπορρίπτειν. Διυπνισθεὶς 15 οὖν εὐθύς ὁ Προκοπίος· ὦ Χριστέ τῶν σῶν μεγαλείων· ἥ ὡς θαυμα- φ.171a στὸς εἰ ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις σου· τὸ λίαν διψώμενον φῶς καὶ τὴν ὄλην αὐγὴν παρά χρῆμα ἀπελάμβανε, καὶ καθαρῶς ἰώρα πᾶσιν ὁμοίως τοῖς καλῶς βλέπουσιν. Ἐπὶ δὲ τῷ παραδόξῳ τούτῳ θαύματι χαρᾶς πλησθεὶς καὶ θυμηδίας, δόξῃ τῇ πρὸς θεὸν ἐχρῆτο καὶ τῇ πρὸς τὸν 20 ἅγιον εὐχαριστίᾳ, τρανωθεὶς ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὴν γλῶτταν, καὶ κηρύττων διαπρυσίως μέχρι καὶ τήμερον τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης παραδοξοποιίας οὐ παύεται.

Τούτοις δ' ἄξιον κάκεινο προσθεῖναι. Ἄνῆρ τις τοῦ καταλόγου τῶν στρατευομένων, ἰδίους ὄψωνίους δ' ὁμῶς στρατευόμενος, κἂν ἐν τοῖς 25 ἀπόροις τοῦτο τέτακται παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ, ὅς ἐτι ἐν τοῖς ζώσιν ἐστὶ καὶ τῇ μὲν προσηγορίᾳ Ἀργυρομήτης· πᾶσιν ἐπίδηλος, τοῦνομα δὲ Μιχαὴλ, τὸ φένος ἔλκων ἐκ τῆς χώρας τῶν Κορινθίων, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἄσται τῶν Λακόνων τὰς οἰκήσεις ποιούμενος, ἐκ τινος πληθώρας χολῆς μελαίνης παραπλήξει ληφθεὶς καὶ σκοτώσει τοῦ ἡγεμονικοῦ καὶ 30 ἔκνουσ ὡς περ γενόμενος, ἐρίσσετο, κατέπιπτεν, ἐκραδαίνετο, ἐσπα-

1. εἶδω 4 (καὶ 24). τις 9. τινός 14. χεῖρι 15. ἐκβάλλων
17. διψώμενον 22-23 Γραπτίον τὴν. . . παραδοξοποιίαν
26-27. ζώσιν ἐστὶ 29. λακόνων 31. πληθώρας 31. Γραπτίον ἐρ-
ρίπτετο ἢ ἐρρυσούτο;

ράσσετο, φρικτοῖς ἐβάλλετο δείμασιν· ἀκόσμως αὐτῷ καθεῖτο ἡ κόμη
 ἐπὶ προσώπου, καὶ ἀπλῶς οὐδὲν ἦν ὃ μὴ εἴλεγεν ἢ ἐπράττε τῶν με-
 μηνότων καὶ αὐτὰς τὰς φρένας παρειμένων. Λυττῶν γὰρ καὶ ἐφαλ-
 φ.171^α λόμενος κατὰ πάντων, οἷς ἂν ἔτυχε || συναντᾶν, οὓς μὲν ὁδοῦσιν
 5 ἰσπάραττεν, οὓς δὲ διεχειρίζετο, εἰ συνεχωρεῖτο ὑπὸ τῶν τεταγμένων
 αὐτῷ τηρεῖν· ἦν γὰρ τὴν ἰσχὺν ἄμαχος καὶ τὸ σῶμα ἐπισεικῶς ἰσχυ-
 ρότατος. Ὡς γοῦν τὸ πάθος ἐληγεν οὐδαμῶς, εἰ μὴ καὶ μάλλον πρὸς
 τὸ σφοδρότερον ἐξαπτόμενον, καὶ πάσης ἦν ἀνθρωπίνης τέχνης ἀθε-
 ράπευτον, οἱ κατὰ γένος αὐτῷ προσήκοντες καὶ οἰκήτορες τῆς πόλεως,
 10 νόμοις εἰκόντες φιλίας ἅμα καὶ συγγενείας, βίᾳ κατασχόντες αὐτὸν
 ὑπὸ δεσμοῖς ἀλύτοις πρὸς τὸν εὐαγῆ καὶ θεῖον οἶκον τοῦ θεοφόρου πα-
 τρός ἡμῶν, ὡς περ τινα τῶν ἀτάκτων ζῶν καὶ ἀτιθάσων ἤγαγον.
 Κατείργαστο γὰρ ἤδη ἅπαν τὸ σῶμα τῇ ἀσιτίᾳ καὶ τῇ παρατάσει
 τοῦ κλόνου, οὐ ὑφίστατο ἐκ τῆς τοῦ πάθους σφοδρότητος, καὶ οὐδὲν
 15 ἦν διαφέρων κυνδάλου ἢ λιθηρίδος, ὡς ἐν τῇ παραδοξοποιῶ^α. Ἄλλ'
 εἶσω τοῦ εὐκτηρίου τοῦ μάκαρος διαβαλόντες καὶ περιδεσμήσαντες,
 εἶτα καὶ πρὸς τούτοις ἐπὶ τῷ μεμνηότι τῆς σοροῦ ἐμπροσθεν, θερμῶς
 ἐξελιπάρουν τὸν ἔτοιμον εἰς βοήθειαν. Οἱ καὶ τῆς ἐλπίδος κρίσει θεοῦ
 δικαίᾳ οὐ διήμαρτον. Τῷ γὰρ ἐπιχρίσματος τοῦ ἐκ τῆς φωταγωγοῦ
 20 ἐλαίου, ἐπιφωνουμένου τοῦ νεωκόρου τῇ κρίσει καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
 ὀσίου οἷά τι σωτήριο ἐπάσμα, ὃ τε κυκεῶν ἐκεῖνος κατηυγάζετο καὶ
 τοῦ πάθους ὁ πᾶσχα ἀπηλλάττετο καὶ σώας εἶχεν εὐθύς καὶ ἀρ-
 φ.172^α τίους || τὰς φρένας μάλλον ἢ πρότερον, καὶ ἐμπλεῖσι τὴν ψυχὴν ἡδο-
 νῆς γεγονότες οἱ τούτῳ προσήκοντες οἰκαδὲ ἐπανήσαν, εὐχαριστουῦν-
 25 τες θεῷ καὶ τῷ ἁγίῳ.

Ἐπεισιέτω δὲ τοῖς τοῦ μεγάλου θαύμασι καὶ ὁ πρὸ μικροῦ γεγι-
 νηται περὶ τοῦ ἐξ ἀλλοδαπῆς ὀρμωμένου χώρας, τοῦνομα Ἰωάννου·
 ἐπεὶ καὶ τοῦτο οὐ φαῦλον οὐδὲ μικρὸν, οὐδ' ὥστε παριδεῖν ἄξιον. Ὁ
 γὰρ Ἰωάννης οὗτος εὐζωνος μὲν ἦν καὶ ἱπποκόμος καὶ αὐτὸ δὴ τὸ
 30 πωλοδαμνεῖν ἄριστα ἐξησκημένος· γυναίκα δὲ τινὲ τῶν λίαν μὲν πενή-
 στάτων, οὐ μακρὰν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἱεροῦ φροντιστηρίου τὰς οἰκήσεις

1. κόμη 12. ὡς περ τινα ἀτιθάσων 15. διαφέρων
 17. μαιμνηότι 21. οἷά τι 24. ἐπανήσαν. Ἴδε ἀνωτέρω σ. 167,25.
 26. ἐπεισιέτω ἀντὶ ἐπεισιέτω, καθ' ἃ ἀνωτέρω ἐν σ. 194,7 διεξιέτω ἀντὶ
 διεξιέτω 27. ὀρμωμένου 30. δὲ τινὶ

ποιουμένῳ, ἄρτους πιπράσκοντι πορισμοῦ ζωῆς ἕνεκεν, χεῖρα ἐκείνος
 θεῖς πλεονεκτικὴν πρὸς τὸ βλάπτειν ἀφειδῶς ἔχουσαν, κέρματος δίχα
 τινὸς τοὺς ἄρτους ἀρπαλίως ἰποιεῖτο. Τὸ δὲ γύναιον, στέγειν ὄλως τὴν
 ἀδικίαν μὴ δυνάμενον διὰ πενίας ὑπερβολὴν, ὠδύρετό τε καὶ φωνὰς
 ἤφεισι οἰκτρὰς. Πρὸς γὰρ τῇ ἀφαιρίσει τῶν ἄρτων καὶ τῇ ἐν χερσὶ 5
 σειρομάστιγι παίζειν αὐτὴν οὐκ ἠύλαθειτο ἐξ ἰδίας ἰταμότητος. Ἐπεὶ
 δὲ τινες τῶν τῆς μονῆς τὸ μὴ καλῶς οὕτω δρώμενον μὴδ' ὀσιῶς ἤσθη-
 το, ἐξῆλθον μετὰ σπουδῆς, ἡμῶν οἰκοὶ σχολαζόντων, ἀρωγὴν τινα
 δῆθεν τῇ γυναικὶ παρέξοντες. Πολλὰς μὲν καὶ πυκνὰς ἦσαν ἐκεῖνοι
 ἐπάγοντες τὰς παραινέσεις τῷ παραπλησίως ἀλόγου ζῆφου δίκην || δια-φ.172^α
 κειμένῳ· ἀλλ' ἐκεῖνος <δὲ>, καὶ ἄλλως μὲν πάροις ὧν καὶ ἐκφρων 11
 ὑπὸ τῆς ἀγάν οἰνοφυγίας, τότε δὲ καὶ μάλιστα τῷ ἀλογίστῳ θυμῷ
 πρὸς τελείαν βακχίαν ὑποσυρόμενος, ἀσπίς οὔσα τὰ ὄψα, καὶ μὴδ'
 ὀπώσων ἀνασχόμενος ἐκείνων ταῖς παραινέσεσιν, εἰ μὴ καὶ μείζονι
 μᾶλλον τῇ τόλμῃ χρώμενος καὶ ἀναιδείᾳ, τραχυτέροις ὕβρεσι τοὺς 15
 παραινούντας ἠμειβετο, ἀλλὰ δύσφημά τινα κατὰ τοῦ ὀσίου ἐξ ἀκο-
 λάστου καὶ πονηρᾶς γλώττης ὁ μάταιος προσφέρειν οὐκ ἠδεῖτο. Εἶτα
 καὶ, ὡς αὐτῷ ἰδόκει, τοιαῦτα νεανιευσάμενος, ἀπῆει, τῷ ἰδίῳ δε-
 σπότη ἐπόμενος· ἦν γὰρ κ' ἐκεῖνος τῷ τόπῳ τότε ἐπιστάς· ὅς οὐκ
 αἴθει, ὡς οἶμαι, τοῦτον τύψας ἱκανῶς ὡς ἀτάσθαλον καὶ κακότρο- 20
 πον, εἰς ἐκδίκησιν τοῦ τολμημάτος. Ἐρθάζει δὲ τίως καὶ ὁ μέγας
 τὰ παρ' ἑαυτοῦ κᾶνταῦθα ἐνδεικνύμενος. Οὐ πλείω γὰρ ἢ ὠρῶν πέντε
 διάστημα, καὶ σάλον αὐτῷ ἀοράτως τῆς καρδίας ἐπαφῆκεν, καὶ ὀλι-
 γωρίαν καὶ φρενῶν ἐκστασιν, ὥστε πίπτειν χαμαὶ καὶ κραδαινέσθαι
 καὶ βρύχειν τοὺς ὀδοντας καὶ πάντα ποιεῖν ὅσα τοῖς κορυβαντιώσιν 25
 ἴδια καθέστηκε· τούτοις καὶ ὄφιν οἷά τινα ἐνδάλλετο ἐξίεναι τούτου
 χειρὶ, ἦν πρὸ μικροῦ ἐξέτεινεν ἀφρόνως, ὥστε πόρρω ἀπωθεῖσθαι τοὺς
 τὰ δέοντα αὐτῷ ὑποτιθεμένους. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ δεῖλαιος ἐν || ἀμέ-φ.173^α
 τρω θλίψει καὶ ὀδύνη ἀφορήτῳ ἐνδάλλετό το καὶ ἐφαντάζετο, καὶ ἐλε-
 εῖνόν τοῖς πᾶσι προὔκειτο θέαμα. Ἐνιοὶ δὲ τῶν τῆς δουρικῆς ὑπηρε- 30

- 2-3. δίχα τινος 3. στέγειν. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω σ. 148,23. 6. σειρομά-
 στιγι ἰταμότητος 7. δὲ τινὲς 8. ἀρωγὴν 10-11. διακειμένου
 13. βακχίαν 15. ἀναιδείᾳ, τραχυτέροις 16. δύσφημα τινα
 17. αἰδεῖτο 18. ἀπίει 21. Περὶ τοῦ ἐφθαζε παράβαλε κατωτέρω σ. 222.
 22. κᾶνταῦτα 25. κορυβαντιώσιν 27. ἀποθεῖσθαι

σίας, νόμῳ φιλίας οἰκτεῖραντες τὸν ἄνθρωπον. ἐν τῷ θείῳ τούτῳ τε-
 μένει τοῦ μάκαρος ἡγάγον, ἐν ᾧ ἐπλήγη τῇ συμφορᾷ τοῦ κακοῦ,
 ἐκείθεν εὖροι τοῦ δεινοῦ φάρμακον ἀκεσώδυνον. Ὅς καὶ τὴν θερα-
 πείαν εὕρισκε τῆς ἐλπίδος μείζω. Ὡς γὰρ τῇ τιμίᾳ καὶ θυματο-
 5 ποιῶ ἄλυσι διεδεσμεῖτο, παρὰ χρῆμα ὁ χρηστός τῷ ὄντι καὶ ἀπαθῶς
 πρὸς πάντας διακειμένος, τῆς συνήθους χρηστότητος μὴ ἐπιλανθανό-
 μενος, μικροῦ καὶ τὴν αἰτησὶν προιλάμβανε, καὶ ταχεῖαν ἐβράβευσε
 τὴν θεραπείαν. Ὅτι δὲ τοῖς ἐλαχίστοις αἰεὶ, καθὼς πού εἴρηται,
 ἀλλ' οὐ τοῖς δυνατοῖς τὸ συγγνώμης ῥᾶστα ἀξιοῦσθαι, δῆλον ἐκ τού-
 10 του. Ἄμα γὰρ τῷ προσπαῦσαι τὴν τιμίαν ἄλυσιν τοῦ πάσχοντος
 τοῖς μέλεσιν, εἰς ἑαυτὸν ἐπανιέναι ὠρᾶτο· καὶ, ταλανίζων ἑαυτὸν, τὸν
 ἄγιον ἐπεθῶα καὶ συγγνώμην ἤτειτο τῆς κακονοίας. Εἶτα καὶ ἐλέους
 τυχεῖν θερμῶς ἐξελιπέρει, καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ἤτειτο τοῦ τηλικούτου
 κακοῦ, τοῖςδε τοῖς ῥήμασι χρώμενος· μετὰ δακρῶν. « Σὲ, ἅγιε,
 15 παρακαλῶ, ἔλεγεν, ἀγαθὸν ὄντα καὶ μίμητὴν τοῦ δυναμένου βλάβαι
 καὶ θεραπεῦσαι παντοδυναμοῦ θεοῦ, δεῦναί μοι τὴν θεραπείαν· καὶ εἰ
 φ. 173^β ἐκεῖνο ἐπήγαγες ἔμοι τῷ ἀθλίῳ, παραιτίῳ ὄντι τῆς παιδείας, πολλῶ ||
 μᾶλλον ῥᾶσον ἔσται σοι καὶ τὴν ἰασὶν δοῦναι καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν
 δεινῶν· δαψιλῶς γὰρ οἶδας ἐκχεῖν τὸ ἀγαθὸν ἐπὶ πᾶσι κατὰ μίμησιν
 20 τῆς πρώτης θεαρχίας ». Ταῦτα λέγων καὶ ἐνωμότως συνετίθετο καὶ
 ἐπηγγέλλετο μηκέτι πρὸς τὴν τοιαύτην τόλμαν ὑποσυρῆναι καὶ αὐ-
 θάδειαν. Οὕτως οὖν διακειμένου καὶ θαμινώτερον ἐπιχειρομένου τῷ ἐκ
 τῆς φωταγωγῆς τῆς ἱερᾶς θήκης ἐλαίῳ καὶ ὕδατος μεταλαμβάνον-
 τος, δι' οὗ εἴωθε σπόγγου ἀποσμήχεσθαι ἢ ἱερὰ αὐτῆς θήκης, οὐ πλείω
 25 ἢ τριῶν ἡμερῶν προθεσμία, καὶ αὐτὸς ἦν ἕλως ὑγιῆς καὶ νηφάλιος,
 πάσης τε συνέσεως καὶ μετριοφροσύνης καὶ εὐταξίας ἐκ τῆς τοιαύτης
 παιδείας ὡς ἐπίπαν ἠξιωμένος καὶ τὴν καλὴν, οὕτως εἶπω, ἀλλοιῶ-
 σιν ἀλλοιούμενος καὶ τρανότερον πᾶσι διηγούμενος ἅ τ' ἐπεπόνθει καὶ
 παραδόξως τῆς ἰάσεως ἔτυχεν, κῆρυξ γεγονὼς τῆς ἰάσεως καὶ δυνά-
 30 μεως καὶ χρηστότητος τὸ μὲν ἀπὸ τῆς παιδείας, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς μετὰ
 τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ σφάλματος θεραπείας καὶ κοινὸν ὡς περ παιδευτή-
 ριον προκείμενος πᾶσι καὶ διδασκάλιον, δεικνύων τῷ ὑποδείγματι ὅση

3. ἀκεσώδυνον 10. τὸ. Ἄλλ' ἴδε καὶ ἀνωτέρω σ. 155, 22. 16. εἰς
 21. ὑποσυρεῖναι 22. θαμινότερον 24. ἀποσμήχεσθαι
 28. τρανώτερον ἐπεπόνθει 32. προκείμενον

τίς ἐστὶ τοῖς δικαίοις ἢ πρὸς θεὸν παρηρησία καὶ ὅτι ἀξίως πάντα ὑπόκειται τῷ θελήματι αὐτοῦ.

Ἡμεῖς δὲ μέχρι τίνος πειρώμεθα διηγῆσαι παραβάλλειν τὰ καὶ πύκ-
σης ἀνθρωπίνης δυνάμεως κρείττω; καλῶς εἰδότες ἐργῶδες εἶναι καὶ
πάντη ἀμήχανον γραφῇ παραδιδόναι κατὰ μέρος τὰ καθ' ἑκάστην 5
τελούμενα || θαύματα ὑπὸ τοῦ τρισμακάρος, ναμάτων ἐπ' Ἰσθμίου φ.174^a
ρύτων προγεγραμμένα ἃ οὐδὲ ἀτήσονται τῆς ἐπιρροῆς, ἕως ὃ αὐτὸς ἐστὶ
καὶ τοῖς αὐτοῖς κέκτηται σπλάγγνοις, ὑπὲρ ἀνθρώπων πρὸς θεὸν δια-
προσβουόμενος. Ἐνός δὲ τέως ἢ δύο ἐπιμνησθέντες τῶν ἐναγχοῦς τε-
λεσθέντων θαυμάτων, ἐν τούτοις τὸν λόγον περιγράψομεν, γινώσκον- 10
τες εἶναι τὸν κόρον ἀκοῆς πολέμιον ἐφ' ἅπασιν.

Δύο τινὲς ὁμαίμονες κατὰ σάρκα, τὸ μὲν γένος Λατῖνοι, πατριδα
δὲ αὐγαῦντες τὴν Ἀκουιλίαν, ἄρτι τῇ καθ' ἡμᾶς χώρᾳ τῆς Λακεδαι-
μονίας ἐγχωριάσαντες ἐμπορίας χάριν, ἄτερος ἐξ αὐτῶν Βιτάλιος ἦν
ἡ κλήσις νόσφ βαρυτάτῃ περιπεσὼν καὶ χρόνῳ συχνῶ τῇ νόσφ προσ- 15
ομιλήσας, ὡς ἐπ' αὐτῇ πᾶσαν ἠττηθῆναι τέχνην Ἀσκληπιάδου, ἐπ'
ἐσχάτου καὶ μανίᾳ ἐλήφθη, ὡς ἐκστῆναι αὐτὸν καὶ σαρκάζειν καὶ
λυττᾶν καὶ ἄζειν καὶ ἐφάλλεσθαι καὶ λαξ ἐντείνειν κατὰ παντός τοῦ
προσψαύειν βουλομένου καὶ μηδένα γινώσκειν τῶν φίλων ἢ τῶν συνή-
θων. Καὶ ὁ μὲν οὕτω πάσχων ἦν καὶ τὸ κινδυνεύειν ὄλως μὴ διαπι- 20
στούμενος. Εἶχε δὲ καὶ τὸν συναίμονα σφοδρῶς ἄγαν ἀλγοῦντα καὶ
ἀνιῶμενον ἐπὶ τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς συμφορᾶς, σχετλιαζόντά τε καὶ στέ-
νοντα καὶ Πάτροκλον, ἱστορικῶς εἰπεῖν, θρηνοῦντά τε καὶ ὀδυρόμε-
νον. Ὅτε καὶ ἔργον φιλανθρώπου ψυχῆς ἐνδεικνύμενοι ἔνιοι τῶν τὰς
οἰκῆσεις ποιουμένων ἐπὶ τισὶν ἀγχιθύροις οἰκήμασι, τοῖς καταγωγίοις || φ.174^b
προσελθόντες καὶ φάρμακα τοῦ πάθους ὡς περ μηχανώμενοι, ἅμα μὲν 26
λόγοις εὐστροφικοῖς καὶ ψυχαγωγικοῖς, οἷα φιλεῖ πολλάκις ἐν τοῖς τοι-
ούτοις, τὸ πολυπενθὲς ὑπέτεμνον αὐτοῦ καὶ πολύδακρυ, ἅμα δὲ καὶ
τὰς καθ' ἑκάστην τελούμενας ὑπὸ τοῦ ὁσίου παραδοξοποιίας εἰς μέ-
σον παρήγαγον· εἶτα καὶ παρήνουν τῷ οὕτως ἀνιῶμένῳ πάντα ἐν 30

6-7. ἐπίσης φειρότων 7. αὐτὸς ἐστὶ 8. τοῖς αὐτοῖς κέκτηται
σπλάγγνοις ἔγραψεν ἄρα οὕτως αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ἢ πρέπει νὰ διορθώσωμεν τὴν
δοτικὴν εἰς αἰτιατικὴν ἢ τὸ κέκτηται εἰς κέχρηται; 12. λατῖνοι
14. βιτάλιος 15. κλήσις 16. ἠττηθῆναι 18. Γραπτίον ἄσσειν;
22. ἀνιούμενον 23. θρηνοῦντα 30. ἀνιουμένω

δευτέρῳ θέσθαι καὶ θάπτον καταλαβεῖν τὸν ἱερὸν οἶκον ἅμα τῷ πά-
 σχοντι. ἐφ' ᾧ τὴν τιμίαν καὶ παράδοξοποιὸν αὐτοῦ ἄλυσιν κατὰ τὸ
 σύνθηδες αὐτῷ περιθεῖναι εἰς ἰασιν καὶ τελείαν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἰνσκή-
 φαντος αὐτοῖς οὕτω δεικνύ. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα συνεβούλευον· τῷ
 5 δὲ οὐ κενός τις ἦν φόρος τῶν ὄτων καταχεόμενος, ἀλλὰ πίστως
 θερμότερας ὑπέκαυμα καὶ γλυκείας ἐλπίδος ἐπίβασις. Ἐπίσταται
 γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ταπεινοῦν καὶ περίστασις καὶ πρὸς πίστιν θερμότε-
 ραν ἐνάγειν ἀλαζόνα φύσιν καὶ βάρβαρον καὶ περὶ τὴν πίστιν ἀτελεῖ
 καὶ ὑποσκάζουσαν. Ἐδόκει δ' ὁμοῦ ἐργῶδες εἶναι τὸ πρᾶγμα καὶ
 10 χαλεπὸν τῇ ἰρημῖα τοῦ κυβερνήσαντος, ὅτι· μὴδ' ἀσφαλές ἦν αὐτοῖς
 καὶ ὑποφίτις πάσης ἐλεύθερον, ξένοις οὔσι καὶ οὐκ αὐτόχθοσι, χρονί-
 ζειν ἐξῶ τῆς ἰδίας καταγωγῆς, κύκλῳ γραφικῶς οἰκίειν τῶν κακουρ-
 γῶν εἰδότην καὶ κλέμμασι χαίρειν καὶ συλᾶν αἰεὶ τὰ ἀλλότρια ἀκρι-
 βῶς ἐξησκημένων. Ἄλλ' ὁμοῦ τῇ ἀνάγκῃ στενοχωρούμενος τῷ θεῷ
 15 τμήνει προσάγει τὸν πάσχοντα, καὶ, ἐπεὶ ἕτερος εἰς φρουρὰν τοῦ πά-
 σχοντος προσεδρεύειν καθάπαξ ἀπῆν, ἐκείνος, ἀνάγκης νόμοις πειθό-
 μενος, κρατῆσαι ἔγνω τὸν πάσχοντα. Καὶ δὴ, ὑπτίον ἐπὶ τοῦ σκιμ-
 ποδος αὐτὸν ἀνέκλινεν, ἱμάσι τε καὶ μηρίνοις χεῖρας καὶ πόδας, πρὸς
 δὲ καὶ ἅπαν τὸ σῶμα δετηήσας ὡς ἐν ἀφύκτοις, καὶ αὐτὰς δὲ τὰς
 20 θύρας κλεισὶ καὶ μοχλοῖς ἀσφαλίσας, ὑπὸν ἑαυτὸν ἐκδίδωκε, πρότε-
 ρον εὐχαῖς καὶ δάκρυσιν τὸν ἅγιον ἐπικαλεσάμενος, καὶ γρατδίῳ τινὶ
 ἐφροστίῳ τὴν φυλακὴν ἐπιτρεψάμενος. Οὐ πλείω δὲ ἢ μιᾶς ὥρας διά-
 στημα, καὶ ὁ θερμὸς τῶν ἐπικαλουμένων ἐπίκουρος, ἢ ταχεινὴ βοή-
 θεια, ὁ μὴ μόνον τοῖς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ τοῖς πόρρω φαιδρὰς καὶ τη-
 25 λαυγίς τῶν θαυμάτων ἐπαφίεις τὰς ἀκτίνας ἤκεν ἐπιτελῶν τὰ ἴδια.
 Ἐν εἶδει γὰρ καὶ συνήθει σχήματι ἐπιστὰς τῇ κλίνῃ τοῦ πάσχον-
 τος κατὰ τὸ αἰθητὸν ἅμα καὶ ὀρώμενον· ὦ θεῖας προμηθείας, ὦ
 θεοῦ κριμάτων ὑπερφουῶν· οὐ μόνον τὸν κυκεῶνα τοῦ πάθους ἐκοί-
 μησε καὶ σωφρονοῦντα δι' ὅλου καὶ ὑγιαίνοντα ταῦτον ἀπίδειξεν,
 30 ἀλλὰ καὶ τῶν δισμῶν ἀνήκε καὶ χεῖρα ὤριξε καὶ τοῦ σκιμποδος ἐξ-
 ἤγειρεν. Εἶτα καὶ τὴν κλῆσιν καὶ ὅστις εἶη δηλώσας τῷ ἰαθέντι καὶ

5. ὄντων 6. ὑπέκαυμα 7. ταπεινεῖν. Πρὸς ἀνωτέρω πληρεῖν σ. 153,7, ἐκπληρεῖν σ. 163,17, ἀναπληρεῖν σ. 171,22, ἐκδειματεῖν σ. 166,20, 194,31. 19. ἀφύκτως 21. γραπθῶ 24-25. πηλαυγίς
 25. ἀκτίνας 29 (καὶ σ. 217,10). διόλου 31. κλῆσιν

ὅτι αὐτὸς ἐστίν, ὃν πρὸ μικροῦ ὁ σύγγονος ἐπιβοᾷτο, ἐξ ὄψεως αὐ-
 τοῦ ἐγένετο, καὶ ὀρώμενος ἦν οὐδαμοῦ. Ἐλποὶ δ' ἂν τις τηλικάδε, ἐπεὶ
 καὶ καιρὸς, σὺν θάμβει πολλῷ τὰ τοῦ || ἱεροψάλτου α Θαυμαστός ὁ φ.175^α
 θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ » καὶ αὖθις « Τοῖς ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ ἰθαυ-
 μάστωσεν ὁ Κύριος πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς ». Τοῦ τοί- 5
 νυν παραδόξως οὕτω τὴν Ἰασιν δεξαμένου τῇ θύρᾳ προσεγγίσαντος
 καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν ἠσυχῶ φωνῇ καλοῦντος ἠρεμαίᾳ λαλιᾷ, ἡ ῥη-
 θείσα γραῦς τὸν κείμενον πρὸς τάχος διύπνισεν. Ὁ δὲ ἀναστάς περι-
 δεῆς τὰς χεῖρας διεπέτασεν, καὶ, ὡς εὔρε τὸν συναίμονα ὑγιῆ καὶ χα-
 ροποιῶς ὀρώντα, σὺν κόσμῳ πολλῷ ἰστάμενον καὶ δι' ὄλου ὑγιῆ καὶ 10
 ἔμφρονα καὶ καθαρᾷ τῇ γλώττῃ διηγούμενον κατὰ μέρος τὴν τε τοῦ
 ἀγίου ἐπιστάσιαν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς παραδοξοποιίας, ἐκπλήξεως καὶ
 χαρᾷ ὅλος πλήρης ἐγένετο, καὶ σὺν αὐτῷ πάντες οἱ ἀκούσαντες τοῦ
 τοιοῦτου τεραστίου τὸ μέγεθος τῷ τῶν θαυμασίων χάριν ὠμολόγουν
 θεῷ καὶ τῷ τούτου θεράποντι Νίκωνι. 15

Ἄλλ' ἀκόλουθόν ἐστὶ πάντως, καθὼς ὁ λόγος ἤδη ἐπηγγείλατο,
 καὶ πρὸς ἑτέραν ἔτι τὴν πρὸ βραχείως τελειωθείσαν μεταβῆναι παρα-
 δοξοποιίαν καὶ ῥήμασιν ἀκόμψοις τὰ περὶ αὐτῆς ἀμωσγέπως ἐκθέσθαι
 καὶ μνήμη παραδοῦναι τοῖς φιλοθέοις, ὅτι μηδὲ Θουκυδίδου καὶ Ἡρο-
 δότου σχολὴ ἦν καὶ τὸ τῆς ἐκείνων γλώττης εὐρὺ, εἰ μὴ ἄνωθεν ἀπε- 20
 νέμετο, ἵνα σὺν τῷ πλήθει τῶν νοημάτων καὶ τὸ γλαφυρὸν διαλάμπῃ
 τῆς λέξεως; || καὶ κατ' ἄμφω τὰς <τούς> τῶν ἀκουόντων καρδίας φ.176^α
 ἠδύνη. Ἐχει δὲ τέως τὰ τοῦ θαύματος ὧδε. Ἀλλὰ μοι διανάστηθι,
 ὦ φίλον ἀκροατήριον, καὶ δεῦτε πάντες, ψαλμικῶς εἰπεῖν, οἱ φοβού-
 μενοι τὸν θεόν, καὶ ἀκούσατε, καὶ διηγῆσομαι ὑμῖν, θεοῦ ἄνωθεν συν 25
 αἰρομένου, ἔργα ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ γῆς εἰς δόξαν τῶν αὐτῷ εὐηρε-
 στηκότων ἀγίων. Τὸ γὰρ ἐν τινι μεираκίῳ τερατουργηθὲν μικροῦ δεῖν
 διὰ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ θαύματος καὶ γλώττα ἀργεῖ, καὶ ἀκοῆ δὲ
 παραληφθῆναι κομιδῇ φρικωδέστατον. Καιρὸς ἦν, καθ' ὃν οἱ καρποὶ
 τῶν ὀπωρῶν προτίθενται ἐν τῇ ἀγορᾷ. Τὸ δὲ μεираκίον τοῦτο ἐν τῇ 30
 ἱερᾷ μὲν μονῇ τοῦ ὀσίου παράσιτον ὑπῆρχε καὶ κατειλημμένον, λιχνῶ-
 δες πάνυ καὶ τῷ λαιμῷ ἀεὶ χαριζόμενον· πάσι γὰρ εἰς βρώσιν ἀεὶ

7. ἠρεμία 16. ἀκόλουθόν ἐστὶ 17. βραχείως 19. θουκυδίδου

20-21. ἀπονέμετο 25-26. συναίρουμένου 29. κομιδῇ

ὁπώραι τὸ χαριέστατον. Ὁ δὴ καὶ τὰς ὄψεις ἐπιβαλὼν τοῖς προκει-
 μένοις ὠνίοις, δαίμων αὐτῷ ὑπεισῆει τῆς λαιμαργίας, καὶ τῷ πάθει
 ὡς ἐπίπαν ἰάλω. Ἐπεὶ δὲ κέρματος ὅλως οὐκ ἠύμοιρει, προῖκα δ' ὁ
 παρέχων οὐκ ἦν, τὸ δριμύ τε καὶ ἄμαχον τῆς ἐπιθυμίας ἐπίειξε· τὸ δὲ
 5 τῆς φύσεως ἀπαλὸν οὐχ οἶόν τε ἀντειπεῖν. Ἐγὼ λοιπὸν συνωθούμενος
 ὁ παῖς ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ δεινῶς πολιορκούμενος πρὸς κλοπὴν ἀπο-
 βλήσεται καὶ συνεργὸν ταύτην χρῆσασθαι εἰς θεραπείαν τοῦ πάθους·
 εὐμήχανον γὰρ αἰεὶ, πρὸς δὲ καὶ παράβολον ἅπαν τὸ πιεζόμενον. Ἐν-
 φ. 176^αθεν τοι καὶ κερῶ φυλακὴν προήγετο, καὶ ἔλλοχᾶν τὰς || κέλλας τῶν
 10 ἐν τῇ μονῇ ἀσκουμένων μοναχῶν, ἕως, καιροῦ τυχῶν τοῦ ζητουμέ-
 νου, εἰσω τοῖς κέλλης ἑνὸς τῶν μοναχῶν εἰσπηδήσας καὶ τοῦ κερμα-
 τοφυλακίου δραξάμενος καὶ τῷ κόλπῳ ἐπιβαλὼν, εἰ καὶ μὴ κατὰ γνώ-
 μην αὐτῷ ἰχῶρει τὸ σπουδαζόμενον. Ἄλλ' οὔτε μὴν τοῦ σκοποῦ τε-
 λείως ἀπώνατο. Ἄφνω γὰρ ὁ μοναχὸς τοῦτον καταλαβὼν καὶ ὁ τι
 15 βούλεται τὸ πρᾶγμα μὴ ἀγνοήσας, τὰς μὲν θύρας κατέκλεισε κατ'
 κῦτοῦ, τὴν δianoian τούτου κατασεύσας τῷ φόβῳ τῆς ἀπειλῆς, ἑκεί-
 νος δὲ τοῖς λοιποῖς θιασώταις ἀπῆει τὸ πρᾶγμα ἀπαγγεῖλαι. Ὁ δὲ
 παῖς, τῷ δέει ληφθεὶς καὶ λίαν ὑποπτῆξας, εἶτα καὶ σκαιότητι δαι-
 μονίῳ κινηθεὶς, εἰς τοῦτο τόλμης ἐλήλυθεν, ὡς ἀφειδιάσαι αὐτοῦ καὶ
 20 διὰ τῆς πρὸς μεσημβρίαν ἐν τῇ ἀγορᾷ ὀρώσης θυρίδος τῆς κέλλης κατὰ
 κεφαλῆς, ἀδείας λαβόμενος, καθίει ἑαυτόν. Ἐνθα δὴ, καὶ τῆς παρα-
 κειμένης κλίμακος λιθοστρώτου οὔσης, σκληροῖς καὶ ἀποτόμοις λίθοις
 προσαραχθεὶς, οὐκ ἔλατον ἢ ἕξ οὐργίας τοῦ ὕψους δισστηκότος· ὦ τῶν
 θαυμασιῶν σου, δημιουργέ Κύριε, ἀπαθῆς κακοῦ διετηρήθη, καὶ ἦν
 25 ὅλως ἄρτιος καὶ ἀσινῆς τῇ ἐπικλήσει καὶ μόνῃ τοῦ ἱεροῦ Νίκωνος.
 Πάντες γὰρ οἱ τῇ ἀγορᾷ προσμένοντες, τὸν παῖδα ὡς θεάσαντο ἀθλίως
 οὕτω καταφερόμενον, παλμῶ καρδίας ὑπὸ τοῦ δέους ληφθέντες, τὸν
 φ. 177^α ἅγιον ἐπιβοῶντο. Καὶ ὅς θάπτον τῷ λόγῳ ἔφθα||ζε τὸν παῖδα παρα-
 βόξως λυτρούμενος. Εἰ μὴ γὰρ ὁ μέγας τὴν ἀρωγὴν οὕτω παρέσχε,
 30 δισκορπίσθη ἂν τὰ τοῦ μείρακος ὅστ᾽ οὐ παρά τὸν Ἄδην, καθὼς

1. ἐπιβαλὼν 2. ὑπεισῆει - 4-5. Γρακτίον τῷ .. ἀπαλῶ; 7. Γρα-
 κτίον συνεργῶ ταύτη; 8-9. ἔνθεν 9. ἔλλοχᾶν κέλλας 10. τυ-
 χὸν 11 (καὶ 21). κέλλης 14. ἀπώνατο 17. ἀπῆει 20-21. κατα-
 κεφαλῆς 21. Τὸ καθίει ἔγραψε πάντως αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς. 28. Περὶ τοῦ
 ἔφθαζε ἴδε κατωτέρω σ. 222 29. ἀρρωγὴν 30. ὅστ᾽

εἰρηται τῷ θεῷ Δαβὶδ, ἀλλὰ παρ' αὐτὰς δῆπου τὰς λιθώδεις βαθ-
 μίδας τῆς κλίμακος, καὶ ἠδέως ἂν διετίθη πᾶς τις ἐθελόκακος, καὶ
 ἐπεκρότησαν ἐπὶ τῷ πτώματι οἱ βασκαίνοντες εἰς τὰ μάλιστα καὶ τῇ
 ἡμετέρᾳ θλίψει καὶ ἀπωλείᾳ ἠδέως λίαν διακείμενοι καὶ αὐταῖς δῆ-
 που ταῖς τοῦ ἁγίου παραδοξοποιαῖς τῷ περιόντι τῆς κακίας βασκαί- 5
 νειν οὐκ αἰδοῦμενοι. Λόγος γὰρ τέως ἐχώρει κατ' ἐκείνη τῇ ὥρᾳ, ὡς
 πτώμα γενέσθαι τὸν παῖδα ἐξέριστον καὶ ὡς συντριβῆναι καὶ πικρὰν
 αὐτοῦ γενέσθαι τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. Ὁ δὲ λόγος ὕλην ὑπέιχε
 τοῖς δυσμενεῖσι καὶ οἷς αἰεὶ ἢ τε κακία καὶ ἡ μοχθηρία ὑποκάθεται ἐν
 καρδίᾳ κακείνᾳ λέγειν ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, κωμῶδειν καὶ κακιάζειν 10
 ὅσα δὴ τὸ ἐνίσχονον αὐτοῖς πάθος ὑπετίθει. Εἰς τοῦτο γὰρ μετὰ τῶν
 ἄλλων αὐτοῖς ἔφερε καὶ τὸ οὕτως ἐνεχθῆναι. Ἄλλ' οἱ μωροὶ μωρὰ λε-
 λαλήκασι κατὰ τὸν Προφήτην, καὶ ἡ καρδία αὐτῶν ἐνόησε μάταια.
 Κρεῖν γὰρ οὗτοι πόνον αἰεὶ καὶ τίκτειν ἀνομίαν Ἰσασιν, ὧν τὸ στόμα,
 κατὰ τὸ γεγραμμένον, πλεονάζει ἀδικίαν καὶ ἡ γλῶσσα περιέπλεκε 15
 δολιότητος· ἀλαλα δὲ μένει τὰ χεῖλη τὰ δόλια τὰ λαλοῦντα κατὰ
 τοῦ δικαίου ἀνομίαν, ὅπερ δὴ κένταυθα ἦν ὄραν εἰς ἔργον προ||βαί- ρ.177#
 νειν ταῦτα τῇ τοῦ μάκαρος ταχεῖα βοηθείᾳ. Ὁ γὰρ παῖς ἐκεῖνος
 οὕτω μὲν σῶος διετηρήθη πλὴν τοῦ δεξιοῦ μηροῦ αὐτοῦ πληγέντος
 κατὰ πρόνοιαν, δηλαδὴ οὐ καιρίως, ἀλλὰ μετρίως καὶ ὅσον τοῦ μὴ 20
 φαντασίαν νομισθῆναι τὸ σημεῖον καὶ οὐκ ἀλήθειαν. Ὡς δ' ἐπιθέμασι
 καὶ παιωνείοις τισίν, οὐ πλείω ἢ πεντεκαίδεκα ἡμέρας, καὶ τελείας
 ἔτυχε τῆς ὑγείας, ἐλάφου δίκην ἀλλόμενος. Ἡ δ' αὖ φήμη τοῦ θαύ-
 ματος πολλή τις ἦν, καὶ ἀξία ἡ καινοτομία τοῦ πράγματος καὶ τὸ
 βραγδαῖον τῆς παραδοξοποιίας πάντας τοὺς ἀκούοντας θάμβους ἐνέ- 25
 πλησεν, οἷα φιλεῖ συμβαίνειν ἐν τοῖς τοιούτοις· τὰ γὰρ παράδοξα τῶν
 πραγμάτων πολλοὺς ἔχει τοὺς περὶ αὐτὰ ἀπαγγέλλοντας. Ἦν οὖν ἰδεῖν
 τότε καμπληθεῖς τῷ τόπῳ τοὺς ὄχλους συρρέοντας· οἱ καὶ, τῷ τῆς
 θυρίδος ὕψει ἐνατενίζοντες, μάρτυρά τε τοῦ τεραστίου τὴν οἰκίαν ὄψιν
 ποιούμενοι καὶ τῷ φρικτῷ τοῦ θεάματος φόβῳ περιβαλλόμενοι καὶ 30
 παλλομένην ἔχοντες τὴν καρδίαν καὶ νύττους, οἱ μὲν τὸ Κύριε ἐλέ-
 ησον ἐπεφώνουν, οἱ δὲ τὸ Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστά τὰ ἔργα

2. διετίθει 6. κατ' ἐκείνη. Πρὸλ. ἀνωτέρω σ. 162,2 8. ὑπέιχε
 11. ὑπετίθη 22. πέντε καίδεκα 23. ἀλόμενος 28. παμ-
 πληθεῖ τὸ τὸ

E.Y. PAPAS ET.Π.
 IQANINA 2006

σου, ἄλλοι τὰ τοῦ Δαβίδ συνεφθέγγοντο Τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ τὰ ἐξῆς πρὸς τούτοις καὶ μιᾶ φωνῇ πάντες καὶ γλώσση χάριν ὠμολόγουν τῷ τῶν θαυμασίων θεῷ καὶ αὐτῷ δὴ τῷ τὴν αἰτησιν οὕτω προφθάσαντι ἐπὶ τῇ παραδοξοποιίᾳ θεράποντι αὐτοῦ Νίκωνι φ.178^α τῷ || πανολβίω. Ἐνιοὶ δὲ τῶν τῆς μονῆς, περιεργότερον διατιθέμενοι 6 ἐπὶ τῷ πράγματι, καὶ ἀπόπειραν ὡσπερ τούτου ποιούμενοι, οὐκ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὕψους τῆς θυρίδος, ἐξοχωτέρας οὔσης καὶ εἰς ὕψος πολὺ παρεκτεινομένης, ἀλλ' ἐκ τῆς ὑποκειμένης καὶ ὑποβεθηκυίας τῷ ὕψει ἐπάλλεως ὀπίωρας ἤδη τινὰς καθέντες κατὰ τῶν λιθοστρώτων βαθμί- 10 δων, ἐν οἷς ὁ παῖς προσαραχθεὶς ἀσινῆς διετηρήθη, οὕτω συνετριβήσαν καθάπαξ καὶ δίκην χόος ἐλεπτύνησαν, ὡς μηδ' ὄλως σχεδὸν ἐντυπωθῆναι τῷ τόπῳ τι τῶν συντριβέντων.

Ἐπιπέσει δὲ καὶ λίαν εὐμένως ὁ μέγας αἰεὶ καὶ φιλοστόργως διαχέεται κατὰ τὴν ὑπόσχασιν ἐν πᾶσι τοῖς τὴν Σπαρτιάτιδα γῆν οἰκεῖν λα- 15 χουσι, καὶ πολλὴν ὄσσην ἐνδείκνυται κατὰ κοινὸν τὴν κηδεμονίαν, φρουρῶν αὐτοὺς καὶ περιέπων καὶ παντοίων ἐπιφορῶν καὶ κινδύνων καὶ νόσων καὶ ὀδυνῶν ἀνηκίστων ρύόμενος καὶ θερμὸς ἀντιλήπτωρ τοῖς πᾶσιν ὀσημέραι γινόμενος κατὰ τε θάλασσαν καὶ τὴν ἠπειρον, αὐτοὶ πάντες οἱ Λακόνων παῖδες Ἰσασι, τῇ πείρᾳ διδασκόμενοι τὴν 20 τοῦ ἀγαθοῦ τοῦδε μεσιτείαν καὶ προστασίαν, κἂν αὐτοὶ τὸν ἴσον πόθον καὶ τὴν ἰστίαν οὐθὲν ἔργων, οὐθὲν λόγων ἀφοσιούσθαι τῷ ἀγίῳ βούλωνται διὰ βχθυμίαν τυχόν ἢ καὶ ὀλιγοπιστίαν. Τὸ δὲ ἐξαιρετόν, φ.178^β ὅτι οἱ ταῖς δημοσίαις διήρσει καὶ τριήρσει || ἑαυτοὺς πιστεύοντες καὶ τὸν θαλάττιον πλοῦν βαίνοντες, τῷ βασιλικῷ συνταττόμενοι στόλῳ, 25 οὐκ ἀφανῶς μόνον αἰσθάνονται τῆς παρὰ τοῦ ἀγίου ἀρωγῆς καὶ βοηθείας, ἀλλὰ καὶ αἰσθητῶς ἐνίοτε ὀρώσιν αὐτὸν ἐν τῷ ἰδίῳ σχήματι, ποτὲ μὲν πρῶρεα μιμούμενον, ποτὲ δὲ κατὰ πρύμνην ἰστάμενον καὶ κυβερνῶντα καὶ πηδαλιουχοῦντα τὰς τριήρεις καὶ κουφιζοντα μὲν ἐκείνας, θάρσους δ' ἐντεῦθεν ἐμπιπλῶντα τοὺς πλωτῆρας καὶ δέους 30 παντὸς ἀπαλλάττοντα. Ὅπερ ἐκείνοι ἴδιον αἰεὶ ἠγοῦνται, ὅλαις γλώσσαις ἀνακηρύττειν οὐ παύονται καὶ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας τοῖς πᾶσιν ἐκδιηγείσθαι καὶ τὸ πλῆθος ἐφαπλεῖν τῆς ἐπ' αὐτοῖς τοῦ ὀσίου χρηστότητος.

12. τί 19. λακόνων 22. βούλωνται 25. ἀρωγῆς 28. κυβερ-
 γοῦντα 32. ἐφαπλεῖν. Πρὸς ἐκδειματεῖν καὶ τὰ ὅμοια ἐν σ. 194 σημ. εἰς 31

Ἄλλὰ γε τὸν λόγον οὕτω παρέλκειν καὶ τὰ ἐκείνῳ τερατουργη-
θέντα καὶ τερατουργούμενα ἅπαντα κατὰ μέρος διεξιέναι ἀπειρόκα-
λόν τε ὁμοῦ καὶ ἀδύνατον, καὶ ἄθλον οὐκ εὐπετές, ὥσπερ αὐτὸς πάλιν
καὶ τὸ πάντα παραλείπειν ἀτεχνῶς ἐπιζήμιον. Ἔβον γὰρ ἀστέρων
πληθὺν ἀριθμεῖν καὶ ψάμμον παράλιον ἢ καὶ πέλαγος κοτύλη ἔκμε- 5
τρεῖν ἢ καὶ ἄλλα τι τῶν ἀνηνύτων ἐπιχειρεῖν ἢ τὰ ἐκείνου πάντα λέ-
γειν καὶ διηγέσθαι, ἅ μὴδὲ λόγῳ ῥητὰ μὴδ' ἀκοῇ χωρητὰ διὰ τὸ
πλήθος. Τοιγαροῦν καὶ ἐκκλίνειν ὥσπερ βαλλόμενοι, τό τε πολυσχε-
δές τοῦ λόγου καὶ τὸ πολύφραστον, || ἅτε δὴ μὴδὲ τὴν γλώτταν φ.179^α
ἔχοντες συνδιηγουμένην καὶ τοιούτοις θαύμασι συνυψουμένην, τέλος 10
ἐπιθήσωμέν τῷ λόγῳ. Ἀπόχρη γὰρ πάντως καὶ ταῦτα, ἅπερ ἐπιτρο-
χάδην, ἀλλ' οὐ κατὰ μέρος διεξιελθεῖν προήχθημεν, δεῖξαι ὅσης ὁ μέ-
γας τῆς πρὸς θεὸν πεπλούτηκε παρρησίας καὶ ὅσης ἔτυχε τῆς πρὸς
αὐτὸν οἰκειότητος ἦν ἐμνηστεύσατο διὰ βίου καθαρότητα καὶ ἀρετῆς
περιουσίαν. Τὰ δ' ἄλλα, ἅ καὶ γραφῆς καὶ διηγήσεως ἐπέκεινα καὶ 15
περὶ ὧν οὐκ ἂν ἀφίκοιτο λόγος, γλώσσαις ἐτέρων ὡς δυνατόν κάκει-
ναις λέγειν ἢ φιλοπευστεῖν τὰ περὶ αὐτοῦ καταλείψωμεν. Τὰ δὲ παρ'
ἐμοῦ μὲν σοί, ὦ θεῖα καὶ ἱερὰ κεφαλῇ, ὡς ἐν συνόψει καὶ δι' ἐπιδρο-
μῆς ταῦτα, εἰ μὲν καὶ τῆς ἀξίας ἔγγυς οὐκ οἶδα, πλὴν καὶ τοῦτό
σοι χάρις τῷ ταῦτα μουσῆντι μοι καὶ ὑποθεμένῳ καὶ ὑπαγορευόμεντι. 20
Ἄ καὶ δέχοιο προσηνῶς τε καὶ φιλανθρώπως, ἴλεών μοι τὸν Χρι-
στὸν τιθέμενος, ὃν καὶ αὐτὸς διαφερόντως ἠγάπησας, ἐγὼ δὲ [διὰ]
πταισμάτων ἀδιηγῆτων, οἴμοι, παρῶργισα. Εἴης δέ μοι καὶ προστά-
της ἀνωθεν τῆς μονῆς, ἱερὲ Νίκων, τὸ ἐμὸν τρύφημα καὶ καλλῶ-
πισμα, ταῖς σαῖς πρεσβείαις καὶ ταῖς ἀνωθεν φρυκτωρίαις περιλάμπων 25
μου τὸ ἡγεμονικὸν καὶ σώζων με τὸν ἀχρεῖον οἰκέτην σου ἐνταῦθα
μὲν τῶν ἀδοκῆτων ἐπιφορῶν καὶ ἐχθρῶν ἀοράτων καὶ ὄρωμένων τῶν
|| αἰεὶ φθονούντων καὶ ἐπιβουλεύοντων μοι καὶ λόγους παντοδαπεῖς φ.179^β
καὶ δολίους ἐξαρτυόντων κατ' ἐμοῦ καὶ παντοίως ἐφηδομένων τῇ
ἐμῇ ἀπωλείᾳ, ἐκείθεν δὲ τῆς πυρὸς γέννησης καὶ ἀμυθήτων δεινῶν 30
κολάσεων. Ἐπὶ δὲ τοῦ θρόνου τῆς τοῦ ἀδεκάστου φοβερᾶς κρίσεως
ἀκαταισχύντως προσάγων με μέτοχον τῆς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ στάσεως

1. ἐκείνου 3. ἄθλον 4. παραλείπειν 6. ἄλλο 12. προσεί-
χθημεν 19. τοῦτό 20. μουσῆντι 28. παντοδαπεῖς. *18ε κατωτέρω
σ. 222. 29. ἐξαρτιόντων

ἀποδείξεις, ἀρπαγησόμενον εἰς οὐρανὸν καὶ μετ' ἀγγέλων ὑμνωδὸν ἱσόμενον τῆς ἀκτίστου καὶ ὁμοουσιῶν Τριάδος ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἀγίῳ Πνεύματι νοσημένης τε καὶ δοξαζομένης, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους καὶ ἀτελευτήτους αἰῶνας ἀμήν.

Ἐν τῷ ἄνω Βίῳ νέαι λέξεις μὴ ἀποτεθησαυρισμέναι ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς λεξικοῖς εἶνε αἱ ἐξῆς: ἀβυσσοικὸς σ. 168,13. - ἀγαθογνώμων σ. 192,2. - ἀθεμιτοπραγία σ. 194,9. - αἰμοφορῆς σ. 200,30. - ἀληθότιηρ σ. 187,26. - ἀνθυπονοσιέω σ. 163,25. 175,24. - ἀνολιγώρως σ. 181,31. - ἀπανεμόω σ. 196,24. - ἀρρητουργία σ. 194,27. - ἀυτόθωκος (;) σ. 160,5. ἀφειδιάω σ. 218,19. - βαρυβρέμων σ. 192,5. - (πρβλ. δεξιῶς . . . δορυβρέμονος παρὰ Νικητῆλ' Ἀτταλειάτῃ σ. 302,17 ἐκδ. Βόννης). - διάρπαγμα σ. 201,5. - δορκαδοπρεπῶς σ. 187,9. - ἐκδειματιέω σ. 166,20. 194,31. - (Πρβλ. ἀναπληρέω σ. 171,22. - ἐκπληρέω σ. 63,17 - ἐφαπλέω σ. 220,32, - ταπεινέω σ. 216,7.) - ἐναπόριος σ. 142,8. 179,19. - (πρβλ. ἐπαυχενίζομαι σ. 170,6. - ἐπιμήκιστος σ. 177,25. - εὐγηρότατος σ. 197,8. - κερματοφυλάκιον σ. 218,11. - οὐρανοέραστος σ. 180,22. - παιώνισμα σ. 204,29. - παντοδαπῆς σ. 134,21. 139,27. 195,24. 221,28. - περιγραπτιῶς σ. 209,29. - τρανογλωττία σ. 204,11. - φυγοπολίτης σ. 148,29. - Ὡς πρὸς δὲ τὴ φθάζω (σ. 147,4. 191,1. 213,21), πρβλ. Λέοντος Τακτ. 12,41. Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου Πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν Ῥωμανὸν σ. 244,14. Βασίλειου τοῦ νέου Νεαρὰ XXVIII παρὰ Zachariae von Lingenthal Novellae Constitutiones imperatorum post Justinianum σ. 314 στ. 28.

Καὶ οὕτω μὲν ἔχει ὁ Βίος τοῦ ὁσίου Νίκωνος ἐν τῷ κώδικι τοῦ Κουτλουμουσίου. Ἄλλ' ἐν ἄλλοις κώδιξιν ἐφέρετο, καθ' ἃ φαίνεται, καὶ ἡ διαθήκη τοῦ αὐτοῦ. Εἰκάζομεν δὲ τοῦτο βλέποντές τινα τῶν θαυμάτων τοῦ ὁσίου ἐκ τῶν περιλαμβανομέ-

νων ἐν τῷ ἄνω ἐκδοθέντι Βίῳ περιλαμβανόμενα ὁμοῦ μετὰ τῆς προηγουμένης αὐτῶν διαθήκης ἐν ἐντύπῳ βιβλίῳ ἐκτυπωθέντι ἐν Βενετίᾳ τῷ 1780. Φέρει δὲ τοῦτο τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν· «Διάλογος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κερρᾶ μετὰ τινος Ἑβραίου, Ἑρῶν ὀνομαζομένου, ὠφελιμώτατος εἰς κάθε Χριστιανόν, ὅπου ἐπιτηδεύεται νὰ καταχαλάσῃ ταῖς ψυχαίαις, καὶ μάταιαις γνώμας τῶν ἀνοήτων Ἑβραίων. Προσέτι δὲ καὶ συμμαζῶξιν λόγων τινῶν τοῦ, τε ἁγίου Ἐπιφανείου καὶ ἄλλων Ἁγίων, πρὸς κοινὴν σωτηρίαν. Μετὰ τοῦ ἀξιωματημονεύτου μαρτυρίου Τῆς Ἁγίας μεγαλομάρτυρος Μαρτίνης. Προστεθείσης εἰς τὸ τέλος τῆς Διαθήκης, καὶ διαφορῶν θαυμάτων Νίκωνος Μοναχοῦ τοῦ Ματανοεῖτε. ,αψπ'. Ἐνετίησιν 1780. Παρὰ Νικολάφ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. Con Licenza de' Superiori, e Privilegio ».

Τὴν διαθήκην ταύτην, μεταπεφρασμένην εἰς τὸ νέον ἑλληνικὸν ἰδίωμα, καθ' ἃ καὶ τὰ ἐπόμενα εἰς αὐτὴν θαύματα τοῦ ὁσίου Νίκωνος, ἐκ κειμένου πάντως γεγραμμένου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ, καθ' ἃ καὶ ὁ ἄνωτέρῳ ἐκδοθεὶς Βίος, παραθέτω ἐνταῦθα πρὸς συμπλήρωσιν αὐτοῦ, ἅτε ὁμοίως μὴ στερουμένην ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ διαφωτίζουσαν σημεῖά τινα τῆς τοπογραφίας τῆς μεσαιωνικῆς Σπάρτης. Ἐκδίδω δὲ αὐτὴν ἀπαραλλακτως ὡς φέρεται ἐν τῷ σπανίῳ ἐντύπῳ, οὗ καταλαμβάνει τὰς σελίδας 125-129.

ΔΙΑΘΗΚΗ ΝΙΚΩΝΟΣ

Μοναχοῦ τοῦ Μετανοεῖτε.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀμήν. Ὡσαν ὁ Θεὸς, καὶ ἡ παναγία Θεοτόκος ἠθέλησε, καὶ με ἔφεραν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου ἐδίδασκα δύο χρόνους, τὸν καιρὸν τοῦ κυρίου Νικολάου τοῦ Κριτοῦ, ἐρχόμενος ἐγὼ εἰς τὸ Ἀμύκλειον, ἐπαράγγειλα τὰ λόγια τὰ θεϊκὰ. Τότε δὲ ἐσυμμαζώθησαν οἱ ἄρχοντες τῆς Λακεδαιμονίας, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Βαρβάρας, καὶ εἶπόν μου, πῶς εἰς τὴν Λακεδαιμονίαν ἔπεσε τόσον θα-

νατικόν, ὡς τε ὅπου ἡμεῖς δὲν ἤμποροῦμεν νὰ θάπτωμεν τοὺς νεκρούς. Τὸ λοιπὸν κάμε νὰ ἔλθῃς καὶ ἀτός σου μετ' ἡμᾶς, ἀλλέως τρόπου μισεύομεν καὶ ἡμεῖς ἀπ' ἐκεῖ. Εἰς τοὺς ὁποίους ἐγὼ ἀπεκρίθηκα, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ἡ ὀργὴ εἶναι θεϊκὴ, ἑσεῖς δὲν ἔχετε ποῦ νὰ φύγετε, διατι ὁ Θεὸς ὅπου κατοικᾷ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, κυριεύει καὶ τὴν Ἀνατολήν, καὶ τὴν Δύσιν, καὶ εἰς ὅποιον τόπον ἑσεῖς θέλετε ὑπάγη, εὐρίσκει σας. Ὅμως ἑσεῖς κάμετέ μου μίαν ὁμολογίαν ἰδιόχειρον, ὅτι νὰ μοῦ ὑπακούσετε εἰς ἐκεῖνα ὅπου μέλλω νὰ κάμω. Τὸ ὅποιον εἶναι τοῦτο νὰ εὐγάλω τοὺς Ἑβραίους ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν χώραν, νὰ ὑπάγουν ἔξω καὶ τὰ μακελία ὅπου εἶναι πρὸς τὸν ἅγιον Ἐπιφάνειον, νὰ τὰ χαλάσουν καὶ νὰ σφάζουν τὸ Σάββατον, καὶ νὰ ἑορτάζουν τὴν Κυριακὴν. Τότε δὲ θέλω σᾶς κάμῃ καὶ ἐγὼ ὁμολογίαν ἰδιόχειρον, πῶς δὲν θέλει ἀποθάνῃ ἄνθρωπος. Ὁ δὲ λαὸς εἰσήκουσέ μου, καὶ μὲ ἠγάπησε ὡσὰν τὸ θυμίαμα, ὡς ἐγὼ ἐστάθηκα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Βαρβάρας ἀντάμα μὲ τὸν Σκευοφύλακα, καὶ τὸν λοιπὸν λαὸν ἡμέρας καὶ νύκτας δεκαπέντε. Ὁ δὲ Θεὸς ἔκρυψε τὰς ἀμαρτίας μου, καὶ ἐλευθερώθησαν ὅλοι ἀπὸ τὸ θανατικόν. Ὑστερα ἀπὸ τοῦτο ἐκάμαμεν λιτὴν εἰς τὸν φόρον. Ἐκεῖ, ὅπου ἔσκεν ὁ Σταυρὸς, ἐγὼ ἔβαλα θρονίον, εἰς τὸ ὅποιον ἀνέθηκα, καὶ ἐπαράγγειλα τὰ θεϊκὰ λόγια, καὶ ὄχι τὰ ἰδικά μου. Ἐγὼ δὲ ἐκήρυξα τέτοιας λογιῆς. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μὲ ἐπάκουσε, καὶ ἐλευθερώθητε ὅλοι ἀπὸ τὸ θανατικόν, ἤξεύριτε πῶς ἐδῶ μέλλει νὰ γένη Ἐκκλησία εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος, τῆς Θεοτόκου, καὶ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς. Πάλιν ἄλλην ἡμέραν εὐγάλαμεν λιτὴν ἀπὸ τὸ Καθολικόν, καὶ εὐγένωντας ἐγὼ ἐπῆρα εἰς τὴν πλάτην μου πέτραν, τὴν ὁποίαν φέρωντας, ἔβαλά την εἰς τὸν Σταυρόν. Τότε ἐγὼ ἐκήρυξα εἰς ὅλον τὸν παρόντα λαὸν εἰς τὴν λιτὴν, ὅτι καθένας ὅπου ἀγαπᾷ τὸν Σωτῆρα, τὴν Θεοτόκον, καὶ τὴν ἁγίαν Κυριακὴν, ἄς κάμῃ ὅτι κάνω καὶ ἐγὼ, διὰ νὰ κτισθῇ τοῦτος ὁ Ναός. Ἐβοήθησε λοιπὸν ὁ Θεός, καὶ μοῦ εἰσήκουσαν ὅλοι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἔφερναν ὅλοι πέτραις, ὡς τε ὅπου ἔχωσα τὸν Σταυρόν τὴν μέσην μὲ πέτραν λευκὴν. Ὅλοι δὲ αἱ χήσονται γυναῖκες ἐγέμισάν τον ἕως τὴν κορυφὴν. Εὐρίθη δὲ τότε ἕνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐμπόδιζε νὰ γένη ἡ Ἐκκλησία εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὅπου ἐγὼ ἰδειξα. Καὶ ὁ Θεὸς ἤξεύρει πῶς ἐγὼ ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον μὴτε ἐκαταράσθηκά τον, μὴτε εἶχα τίποτε καταπάνω του.

Ὁ ὁποῖος ἐσυνέβη καὶ ἀπέθανεν. Οἱ δὲ ἄρχοντες, διὰ νὰ παίξουσι τὸ τζουγκάνιον, δὲν μὲ ἀφίνασι νὰ κάμω τὴν Ἐκκλησίαν. Τοὺς ὁποίους ἐπαρακάλουν, λέγωντάς τοις, πῶς ἐγὼ δὲν θέλω τίποτες ἄλλο ἀπὸ τοῦ λόγουσας, εἰμὴ μόνον πέντε πῆχαις, διὰ νὰ κάμω καμάραις, καὶ ἐσεῖς νὰ διαβαίνετε ἀποκάτω, μὴν ἐμποδιζόμενοι εἰς τὸ νὰ τζουγκανίζετε· ἢ δὲ Ἐκκλησία νὰ εἶναι ἀποπάνω. Οἱ ὁποῖοι ἄρχοντες ἔδωκάν μου πέντε πῆχαις. Ἐγὼ δὲ ἔστοντας καὶ νὰ ἔλθω ἀπὸ τὴν καθολικὴν εἰς τὸν διορισμένον τόπον, ὅπου ἐμελλε νὰ γίνῃ ἡ Ἐκκλησία, ἡῦρκα πῆχαις εἴκοσι πέντε, καὶ πέτραις καλαῖς, καὶ μεγάλαις. Κάποιοι δὲ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας ἐδοκίμασαν νὰ μάσουσιν ἀπὸ τοὺς λίθους διὰ ἐδικήντους χρεῖαν, καὶ δὲν ἠμπόρουν. Ἡθέλησε δὲ ὁ Θεός, καὶ ἐμβήκασιν ὅλοι μέσα εἰς τὸν Ναόν. Διὰ δὲ ἐνουπνίου ὁ παντοδύναμος Θεός, ὅπου καὶ ἂν τοῦ ἄρσειε λίθος, ἐνεφάνιζεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν ἔφερναν. Εἰς δὲ τὴν ρίζαν τοῦ Σταυροῦ ἦσαν δαίμονες, ὅσον ἓνα μῶδιον, ὅμοιοι τῶν ἀγριομελισσῶν, οἱ ὁποῖοι δαίμονες ἐκτύπησαν δύο ἀνθρώπους, καὶ ἔρριξάν τους εἰς τὴν γῆν. Θεοῦ δὲ βοήθεια ἰατρεύθησαν· οἱ δὲ δαίμονες ἔφυγον. Ἀρόντης δὲ ἡ Ἐκκλησία ἐκτίσθη ἕως τὸν πάτον, ἦλθεν ἡ Ἐορτὴ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς. Τότε ἐγὼ ἐπαρακάλεσα τὸν Πρωτοπαπᾶν διὰ νὰ λειτουργήσῃ. Ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ ἐλειτούργα, καὶ λειτουργῶντας, ἦλθασιν αἱ Μελίσσαι, καὶ ἔπισαν ἐμπροσὰ εἰς τὸν Πρωτοπαπᾶν, καὶ εἰς ἐμένα. Ὅποτεν δὲ ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ εἰπῇ τὸ Εὐαγγέλιον ὁ Πρωτοπαπᾶς, ἔφυγαν ὅλα τὰ Μελίσσαι, καὶ ἐπῆγαν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. Ὅταν δὲ οἱ κτιστάδες ἠθελαν νὰ κτίσουν, ἔκαμνε χρεῖα, ὅτι ἐγὼ νὰ σαθῶ σιμὰ εἰς τὸ κτίσμα, ὁ ὁποῖος ἀγκαλὰ καὶ εἶμαι ἀμαρτωλός, μὲ ὅλον τοῦτο ἐπρογνώριζα ἕως ὅπου μέλλει φθάσῃ ἡ Ἐκκλησία· καὶ ἔτσι πιάνωντας βίσαλα ἄρχισα νὰ κτίζω. Κάποιοι δὲ ἀπὸ τὰ χωρία ἐλέγαν μου, πῶς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἐκατέβαιναν ἄστρον, καὶ ἐστέκετο ἀπάνω εἰς τὸν Ναόν· τὸ ὁποῖον ἐγὼ δὲν τὸ ἐπίστευα, ὡς τε ὅπου ἐπῆγα ἕως τὸν τίμιον Σταυρὸν, καὶ ἐσαμάτησα ἐκεῖ, καὶ εἶδα τὸ ἄστρον, ὡσάν μου ἐλέγασιν οἱ χωριάται, καὶ ἐπληροφορήθηκα.

Ἡ δὲ Ἐκκλησία ἐκτίσθη. Καὶ ὅποτεν ἐσήσαμεν τὴν τροῦλλαν, ἐπῆγα ἐγὼ εἰς τὴν Καθολικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμα δύο βραδιαῖς. Ἦτον δὲ τόσοσν σκοτάδι, ὅπου δὲν ἴδλεπεν ἄνθρωπος τὸν ἄνθρωπον. Ἐγὼ δὲ εἶδα τρία ἄστρα, τὰ ὁποῖα ἦλθασιν, καὶ ἔπισαν ἀπάνω

εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπὸ τὸ πέσιμον τῶν ὁποίων ἔγινε τόσον μεγάλο φῶς, ὡς τε ὅπου ἐφάνησαν καὶ τὰ χῶρια ἀπὸ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων. Ἐκραξα ἀκόμι τὸν σκευοφύλακα, καὶ εἶδε τὸ γεγονὸς φῶς. Ἔβλεπα καὶ ἐγὼ τὰ σημεῖα, ὅπου ὁ Θεὸς ἔκαμνε, καὶ ἰθαύμαζα, καὶ ἐσπούδαζα μὲ ὅλην μου τὴν ψυχὴν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Εἰς δὲ τὸν Σαμφὼν ἦσαν δύο καλόνναις, ἀπὸ ταῖς ὁποῖαις ἐπῆρε τὴν μίαν ὁ Κύριος Μαλακινός, διὰ νὰ τὴν ὑπάγη εἰς τὸ σπῆτιτου. Ἐγὼ δὲ ἐπαρακάλεσά τον, καὶ μοῦ τὴν ἔδωκεν. Ἀκόμι τὴν ἄλλην κολόνναν ἐδοκίμασεν ὁ Κύριος Ροντάκιος μὲ ἑκατὸν ἀνθρώπους, καὶ δὲν ἤμπόρεσεν. Ἐγὼ δὲ ἐπῆρα δεκαπέντε, καὶ ἐπῆγα, καὶ τὴν ἔφερα ἐκεῖ, ὅπου ἦτον καὶ ἡ ἄλλη καὶ ἰθαύμασαν ὅλοι τους, ὅτι ἐκεῖνο ὅπου δὲν ἔδυνήθησαν οἱ ἑκατὸν νὰ φέρουν, ἤμπόρεσαν οἱ δεκαπέντε μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Σωτῆρος νὰ πάρουν. Ἀκόμι ἐγὼ πολλαῖς φοραῖς ἐκτιζα μίαν πῆχυν καὶ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν εὑρισκα δύο. Πάλιν ἐκτιζα δύο καὶ ἠῦρισκα τεσσαρες. Ἐλειψεν ὁ ἀσβέστης, καὶ ἦλθεν ἀπὸ τὸ Σθλαβοχῶριον ἕνας ἀνθρωπος, καὶ μοῦ ἔταξε τέσσαρα μόδια. Ἐκείνην δὲ τὴν νύκτα ἐκατέβηκεν ὁ Σωτῆρας εἰς ἐκεῖνον, ὅπου εἶχε τὸν ἀσβέστην, καὶ τοῦ εἶπε· Αὐτὴν τὴν νύκτα πέρνω τὴν ψυχὴν σου. Ὁ δὲ ἀνθρωπος ὅπου εἶχε τὸν ἀσβέστην, εἶπε πρὸς τὸν Σωτῆρα· Κύριε ποῖος εἶσαι; Ἀπεκρίθη, καὶ εἶπεν ἐκείνῳ· Ἐγὼ εἶμαι ὁ Σωτῆρας, τὸν ὅποιον κτίζει ὁ Μετανοεῖτε εἰς τὸν φόρον τῆς Λακεδαιμονίας. Ἐσὺ δὲ ἔταξες αὐτῷ τέσσαρα μόδια μόνον ἀσβέστην, ἀλλὰ ὀλίγον ἐτάχθης, ἐπειδὴ ἔχεις ἕνα σπῆτιον γεμάτο. Ὅμως ἐὰν θέλῃς τὸ καλὸν σου, φέρε ὅσον ἀσβέστην καὶ ἂν ἔχῃς, καὶ καῦσαι ἀκόμι ἄλλα δύο καμίνια. Ὁ δὲ ἀνθρωπος ἔστοντας καὶ νὰ ἐξυπνήσῃ, εἶπεν· Ἐλεημονήσου με Δέσποτα, καὶ νὰ δώσω ὅσον καὶ ἂν ἔχω ἀσβέστην, καὶ νὰ καύσω ἄλλα δύο καμίνια. Ἦλθε πάλιν ὁ Σωτῆρας εἰς ἐμένα, καὶ λέγει μου· Συκώσου κτίζε, διατὶ ἐγὼ ἔγνωιάσθηκα διὰ ἀσβέστην, καὶ μὴν λυπᾶσαι. Συκώσου λοιπὸν, καὶ νὰ ἰδῆς τὸ ταχὺ πόσος ἀσβέστης ἔρχεται, καὶ καθάρισε καὶ σπῆτι, διὰ νὰ τὸν βάλῃς. Ἔβαλά τον εἰς τὸ σπῆτιον, καὶ ἐκτίσα. Ἐκαυσα ἀκόμι ἐγὼ καμίνια πενήντα, καὶ πιστεύσατέ μου, πῶς ὁ Θεὸς ἐπεμψε, καὶ ἔδιδαν εἰς τὸν ναόν. Τὸ ὅποιον ἐσπούδαζα νὰ τὸ παραδώσω εἰς τὸν Σωτῆρα, διὰ νὰ μὴν τὸν ἔχω ἀντίδικον εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ὀλων δὲ ἐκείνων ὅπου ἐσύνδραμαν ἀντάμα μου εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Θεὸς νὰ τοὺς ἐθυμηθῇ, καὶ ὁ

πρεσβύτερος ὅπου λειτουργεῖ εἰς αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν· ὁ ὁποῖος ἐφημέριος ἀνίσως καὶ δὲν τοὺς μνημονεύῃ, νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως κατέμπροσθεν τοῦ φοβεροῦ Κριτοῦ. Ἀκόμι θέλω ἐγὼ ὅτι αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τὸν θάνατον μου, νὰ τὴν ἐξουσιάζῃ ὁ στρατηγός, καὶ ὁ κριτής, ὅπου ἤθελαν βαλθῆ, πίνοντες ἀπ' αὐτὴν πέντε μετρῆτα κρασίον, καὶ ἓνα κοφίνιον Μῆλα. Διὰ τὴν ἐγὼ ἐκτίσα αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τοὺς στρατηγούς, ἀπὸ τοὺς στρατιώτας, καὶ ἀπὸ τοὺς κριτάδες. Ἀνίσως δὲ καὶ κανεὶς ἤθελεν ἀφήσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ εἰς τὰ σπήτιάτους, μήτε ὁ πρωτονοτάριος, ἢ ὁ Διοικητής, ἢ ἄλλος κανένας ἀπὸ τοὺς πράττοντας εἰς κάθε λογῆς ὑπόθεσιν τοῦ καινοῦ, τοῦτο νὰ μὴ τὸ δεχθοῦσιν ὁ στρατηγός, καὶ ὁ κριτής, ἀλλὰ ἐκείνοι ὅπου εἶναι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἤγουν οἱ Ἀββάδες, καὶ Ἐφημέριοι, διὰ νὰ εἶναι ἀπειρακτοὶ, καὶ νὰ ἀπερνοῦσι μὲ εἰρήνην, καὶ ἀγάπην. Καὶ νὰ μνημονεύουσι τὸν Βασιλέα καὶ τὸν στρατηγόν, καὶ τὸν κριτὴν, ὅπου ἔχουν νὰ κάμουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὸ περισσότερον τὸν κύριον Βασιλεῖον τὸν Ἀπόκαυχον.

Ὅποιος δὲ ἤθελε παρέβῃ τοῦτον τὸν λόγον μου, ἢ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἐμένα τοῦ ἀμαρτωλοῦ, καὶ ἤθελεν ἀδικήσῃ ἢ τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ τὰ σπήτιάτης, καὶ πειράξῃ τοὺς Καλογήρους, ὅπου κατοικοῦσιν αὐτὸν τὸν Νεὸν, ἢ τοὺς ἐφημέριους, νὰ εἶναι ἀναθεματισμένος ἀπὸ τὸν Πατέρα, καὶ τὸν Υἱὸν, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἀκόμι θέλω, ὅτι νὰ εἶναι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δύο πρεσβύτεροι, καὶ οἱ καθήμενοι Ἀββάδες, καὶ πρεσβύτεροι εἰς ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ μὴ πειράζωνται, ἀμὴ νὰ καρποφοροῦσι διὰ τὴν ψυχὴν των, καθὼς ἔκαμναν καὶ εἰς τὴν ζωὴν μου. Ὅποταν δὲ ἤθελε λείψῃ ἢ ὁ Ἀββᾶς, ἢ ὁ πρεσβύτερος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ μὴν ἀφίνουσι εἰς αὐτὴν ἄνθρωπον ἀνωφέλητον, ἀμὴ ἐκεῖνον ὅπου ἔχει ἀρετὴν, καὶ εὐλάβειαν νὰ προχειρίζουσι. Ἀκόμι θέλω, καὶ ὀρίζω, ὅτι ὁ πρεσβύτερος Γαβριήλ, καὶ ὁ Ἀββᾶς Ἰλαρίων, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀντάμα μου, καὶ μὲ ἐδούλευσαν, νὰ εἶναι εἰς τὸν Νεὸν ἀπειρακτοὶ, καὶ ἀνεμπόδιστοι ἀπὸ κάθε ἓνα ἕως τῆς ζωῆς των. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόντους νὰ βάνῃ ὁ στρατηγός, καὶ ὁ κριτής ἀντάμα μὲ τοὺς ἐντόπιους ἄρχοντας, ὁποῖους καὶ ἂν εὕρωσι χρήσιμους ἀνθρώπους, πρεσβυτέρους καὶ Ἀββάδες. Καὶ δεῖ νὰ καθίζουσιν οἱ ἄνωθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνθρώπους διὰ μέσου τῶν κανισκίων, καὶ παρακαλέσεων, τὸσον Ἀββάδες, ὅσον πρεσβυτέ-

ρους· ἀμὴ ἀνίσως καὶ οἱ προχειρισθέντες εἶναι κακοὶ, νὰ διώχνωνται, καὶ νὰ βάνωνται ἄλλοι καλοὶ. Ὅλα τὰ εἰσοδήματα τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπου ἔκτισα τοῦ Σλαβοχωρίου, καὶ Παρωρίου, ἤγουν τὰ Μετόχια ἀντάμα μὲ ταῖς εἰσοδαῖς των, νὰ ἀποθησαυρίζωνται, καὶ νὰ μαζώνωνται εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σωτῆρος, τόσον εἰσόδημα τῶν ἀμπελιῶν, καὶ ἔλαιων, ὅσον ἔμπασμα δένδρων καρπερῶν, καὶ ἀκάρπων. Οἱ δὲ Ἀββάδες, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ὅπου εἶναι εἰς τὸν Σωτῆρα, νὰ κάμνουσι τὴν κυβέρνησιν, καὶ νὰ ἔχουσι τὴν ἐπιμέλειαν ἐκείνων, ὅπου κάθονται εἰς τὰ Μετόχια. Ὁ δὲ στρατηγός, καὶ κριτής, ὁ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἄς ἔχη δεσμὸν ἀπὸ τὸν Πατέρα, καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ἀπὸ ἐμένα τὸν ἁμαρτωλὸν, ὅτι ὅλα ἐκεῖνα ὅσα ἐγὼ ἐδίωρισα, νὰ τὰ διατηρήσουν, καὶ νὰ τὰ φυλάξουν ἀκριβῶς. Ἦγουν λέγω, νὰ κοιτάζουν τοὺς Ἀββάδες, καὶ πρεσβυτέρους, νὰ εἶναι ἄνθρωποι χρήσιμοι, καὶ ἀκατηγόρητοι, μαρτυρημένοι ἀπὸ ἀνθρώπους χρήσιμους, ἐπειδὴ καὶ εὐρίσκεται ὁ λαός¹ μου σὴν μέσην τοῦ φόρου. Ἀκόμι ὀρίζω, ὅτι ὁ Καθηγούμενος ὅπου ἤθελε βαλθῆ ἀπὸ τὸν στρατηγόν, καὶ κριτὴν νὰ κάμνη ὅλας τὰς ἑορτάς τοῦ Σωτῆρος, καὶ φωταυγίας. Ἀπὸ δὲ τὸ περίσσευμα τοῦ εἰσοδήματος, μόνον νὰ διατρέφωνται πέντε ἀδελφοί, ὁ Παπᾶ Θεόδωρος ὁ ξυλάνθρωπος, καὶ ἄλλοι τέσσαρες. Ἐκεῖνοι δὲ ὅπου δουλεύουσιν εἰς τὸν Ναόν, ἤγουν τὸ χωρίον τοῦ Περισοῦ, τὸ ὅποιον μοῦ ἔδωκεν ὁ ἅγιος στρατηγός, θέλω νὰ εἶναι ἄγγικτοι, καὶ ἀπειρακτοὶ ἀπὸ κάθε ἑνα. Ὁ τι δὲ ὁ στρατηγός, καὶ ὁ κριτής ἤθειλαν κάμη μετὰ τὸν θάνατον ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, νὰ κάμη καὶ ὁ Θεός με ἀυτοὺς εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ὅποιος δὲ ἐκεῖνος ἤθελε παρακούσῃ τούτους τοὺς λόγους ἐμένα τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὁ Σωτῆρ, καὶ ἡ Παναγία Θεοτόκος νὰ τοῦ τὸ ἀνταποδώσῃ. Ὁρκίζω εἰς τὸν Θεὸν τὸν βασιλικὸν Πρωτοσπαθᾶριον, καὶ Κύρ Δημήτριον πρωτοσπαθᾶριον, ὅτι αὐτοὶ οἱ δύο νὰ κρατοῦσι τὴν Διαθήκην μου, τὴν ὁποίαν νὰ τὴν βουλώσωσι μὲ μολυβδόβουλαν, καὶ νὰ στέκεται εἰς φύλαξιν σιμὰ εἰς αὐτοὺς, διὰ νὰ ὀδηγήσῃ ὁ Θεός, νὰ φυλαχθοῦσιν ὅλα τοῦτα, ὅπου ἐγὼ ἐσχέδιασα εἰς τετράδιον.

¹ Γραπτὸν πάντως ναὸς